

Attityder till varg – En fråga om förekomst av varg?

En jämförande enkätstudie om attityder till varg i Ucklum & Kållekärr

En bild på varg observerad i Ucklum. Tagen av:

Kandidatuppsats i Geografi vt-14
Institutionen för Kulturgeografi och Ekonomisk Geografi
Göteborgs Universitet
Av: Johannes Jakobsson & Johan Bissmark
Handledare: Marie Stenseke

Sammanfattning

Den svenska vargen har under de senare åren ökat i antal. Detta har medfört att konflikter mellan människan och vargen skapat då vargen börjat leta sig tillbaka till sina äldre områden som oftast är bebyggda. Detta har väckt samhällsdebatter om vargen och hur den skall hanteras i förhållande till dagens samhälle. Frågan som blev central för denna studie är

"hur skiljer sig invånarnas attityder om varg i ett område där varg inte existera och ett där varg förekommer?"

Undersökningen har utförts på två tätorter i Västra Götalands län. Ucklum som är den första tätorten är en del av Bredfjällsreviret och där man vet att varg existerar och där befolkningen vid flera tillfällen sett varg ströva omkring. Kållekärr som är den andra tätorten ligger på Tjörns Kommun, där det saknas rapporter att om varg skulle kunna förekomma. Med de kriterierna blev Kållekärr andra orten för att undersöka.

Undersökningen bygger på en kvantitativ enkätundersökning, är syftet är att genomföra en jämförande studie mellan respondenterna i Ucklum och Kållekärr. Enkätundersökningen är ute efter att ta reda på vad invånarna i Ucklum och Kållekärr har för kunskaper, erfarenheter, attityder, acceptans och förvaltnings åsikter. Vad som menas med det sistnämnd är

"Påverkar människans attityder och acceptans åsikten om hur förvaltningen av varg ska ske?"

Förord

Vi vill tacka alla respondenter i Ucklum och Kållekärr som tog sig tiden att svara på vår enkät. Stort tack går också till Alexandra Zivkovic för den hjälp hon har gett oss samt vår handledare Marie Stenseke, då vi inte hade lyckats göra klart vår uppsats utan deras hjälp.

Stort tack!

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	6
1.1 Introduktion.....	6
1.2 Problematisering.....	7
1.3 Syfte och frågeställning.....	7
1.4 Avgränsning.....	8
1.5 Begrepp.....	8
2. Bakgrund.....	10
2.1 Varg.....	10
2.2 Vargens historia i Sverige.....	10
2.3 Bredfjällsreviret.....	10
2.4 Ucklum.....	12
3. Teori och tidigare forskning.....	14
3.1 Teorier kring vargattityder.....	14
3.1.1 Erfarenheter och kunskap.....	14
3.1.2 Närhet till varg.....	14
3.2 Svenskars attityder om vargen i Sverige.....	15
3.3 Svenskars acceptansnivåer kring vargens beteende.....	16
3.4 Svenskars attityder till förvaltningen av varg i Sverige.....	16
4. Metod.....	18
4.1 Vetenskaplig metod.....	18
4.1.1 Motivering av metodansats.....	18
4.2 Urval.....	18
4.4 Svarsfrekvens och databearbetning.....	20
4.3 Enkätens utformning.....	20
4.5 Metoddiskussion.....	20
4.5.1 Validitet och reliabilitet.....	20
4.5.2 Reflektion kring enkäten.....	21
5. Resultat.....	22
5.1 Respondenternas erfarenheter av varg i Ucklum och Kållekärr.....	22
5.1 Respondenternas kunskaper av varg i Ucklum & Kållekärr.....	23
5.1 Respondenternas attityder till varg i Ucklum och Kållekärr.....	25
5.3 Respondenternas acceptans gentemot vargens levnadssätt.....	26
5.4 Respondenternas syn på förvaltningen av varg i Västra Götalands län.....	27

6. Analys och diskussion	30
7. Slutsatser	33
8. Referenslista	34
9. Bilagor	37
9.1 Missivbrev	37
9.3 Enkäten för Kållekärr	43

1. Inledning

1.1 Introduktion

Debatten om vargens existens i Sverige och vart den skall tillåtas sprida ut sig geografiskt har tilltagit i takt med att vargens population har ökat. Den skandinaviska vargstammen antogs vara utrotad endast för några decennier sedan men tack vare avskaffandet av skottpengen 1965 och fridlysningen 1966 har vargen återigen lyckats etablera sig i Sverige (Öhlund 2012: 15). Under 2012- 2013 uppskattade man att det fanns ca 300-350 vargar i hela Sverige (Viltskadecenter 2013: 15) av dessa befinner sig 10-18 vargar i Västra Götalands Län (Länsstyrelsen 2012: 02). En ökning i den svenska vargstammen har även lett till en ökning i vargrelaterade konflikter. Detta kan bero på att vargen återkoloniserar områden som har under flera decennier varit utan en stark närvaro av varg. Dessa konflikter präglas främst av att varg attackerar boskap och husdjur. Vargen anses även konkurrera om det jaktbara viltet. Ser man till debatten om varg under de senaste åren har den även präglats av rädslan för vargens närvaro (Cinque 2003: 31).

Den 2:a april 2013 skrev GT Expressen om en varg som attackerade en hund i Ucklum. Vid attacken hade hunden legat och sovit på gräsmattan vid ägarens hus. När ägaren kommit ut såg han hur vargen gick mot skogen med hunden hängandes upp och ner i dess käft. Det var inte förrän ägaren sprang fram mot vargen och drog sin kniv som vargen släppte hunden och sprang iväg. Tidningen skriver att det var en chock för ägaren att se sin hund skadad efter den blivit angripen av vargen (GT- Expressen 2013). Händelse exemplifierar de lokala problem som människor boende i närhet till vargen kan uppleva. Förlusten av husdjur och hund som används till jakt bidrar till en känsloladdad vargdebatt.

Riksdagen beslutade under 2013 att den svenska vargstammen har uppnått det referensvärde (populationens minimum storlek för att säkerställa artens långsiktiga livskraftighet) för att arten skall kunna erhålla en gynnsam bevarandestatus. Innebörden av detta har blivit att man har möjlighet att ta större hänsyn till den långsiktiga överlevnaden för vargstammen, såväl som de negativa ekonomiska konsekvenserna som vargens förekomst kan innebära (Naturvårdsverket 2013). Riksdagens mål för vargstammen är nu följande:

Att vargens referensvärde för gynnsam bevarandestatus gäller populationen i Sverige, med utgångspunkt i Skandulvs redovisning av minsta livskraftiga population på 100 individer, ska vara 170-270 individer, att vargens referensvärde för gynnsam bevarandestatus när det gäller utbredningsområdet i Sverige ska vara hela Sverige förutom den alpina regionen och Götalands län, att vargstammens koncentration minskas där den är som tätast, att vargens förekomst i renskötselområden i huvudsak ska begränsas till de områden där den gör minst skada, och att vargens förekomst i län med fäbodbruk, intensiv färskötsel eller skärgårdar i huvudsak ska begränsas till de områden där den gör minst skada

(Regeringens proposition 2012/13:191: 35)

Med detta i åtanke vill Naturvårdsverket (2013) med hjälp av en förvaltningsplan för vargen inrätta riktlinjer för förvaltningen av vargen i Sverige. Förhoppningarna är att planen lägger grund för en legitim vargpolitik med förhoppning om att öka acceptansen för varg bland befolkningen. För att få detta möjligt är det av ytterst vikt att karlägga människors attityder om varg för att kunna föra en politik som legitimeras genom folkets förtroende. Den senaste undersökningen som mätte attityderna kring varg och dess förvaltning genomfördes av SLU

2013 i Sverige. Det konstaterades att majoriteten av Sveriges befolkning var positiva till förekomsten av varg men man såg även att det fanns kommuner där varg förekommer där majoriteten av invånarna var negativa till vargen i Sverige och i deras närhet (Ericsson et al 2013).

1.2 Problematisering

På grund av vargens anpassningsförmåga har flera revir nära tätorter etablerats i Sverige. Bredfjällsreviret i Västra Götalands län och Hasselforsreviret i Örebro län är två exempel på detta (SOU 2007:89, s. 263). Vargens attacker på tamdjur såväl som ökad konkurrens med jägare om det jaktbara viltet skapar konflikter. I tidigare attitydundersökningar kring varg har man sett att det finns en korrelation mellan attityder och närhet till varg (Karlsson & Sjöström 2007; SLU, 2012; Williams et al. 2002). Man fann att människor bosatta upp till 200 km ifrån ett vargrevir eller inom ett vargrevir hade mer negativa attityder än folk som bodde längre ifrån ett vargrevir (Karlsson & Sjöström 2007: 614). Arizona, USA är ett bra exempel på hur acceptans kring vargens närvaro påverkar. Av de människor som var boende inom eller i närheten av ett vargrevir var 58 % negativa till dess förekomst och återintroduktion. När staten beslutade att introducera 11 vargar till området resulterade det att 5 sköts illegalt (Berger 2005: 758-9). Detta påvisar att en minoritet som inte hyser någon acceptans till någon förekomst av varg är kapabel till att underminera förvaltningsplaner och åtgärder. För att kunna förvalta vargen på ett legitimt tillvägagångssätt i Sverige måste attitydundersökningar genomföras för att säkerställa om befolkningen och speciellt de som bor inom eller kring ett vargrevir förstår och är nöjda med vargen och dess förekomst (Naturvårdsverket 2013: 22).

Efter genomgång av tidigare forskning fann vi att det har gjorts lite attitydundersökningar kring varg för Västra Götalands län. Många av de tidigare attitydundersökningarna om varg i Sverige har genomförts inom län och kommuner utanför Västra Götaland (Ericson et al 2013; Ericsson & Sandström 2010; Sandström & Ericsson 2009; Solevid & Berg 2010). I en studie från 2012 valde man att göra representativa undersökningar för län och kommuner dock inkluderades inte Västra Götalands län eller någon av länets kommuner. Den enda påträffade enkätstudien för attityder kring varg som genomförts inom Västra Götalands Län genomfördes av Terese Olsson 2010 i Romelanda utanför Kungälv. Med detta i vetskap går det att konstatera att det finns kunskapsbrist kring attityder om varg i Västra Götalands Län och därför är det av intresse att göra en studie kring människors attityder och vilken acceptans man har gentemot varg.

1.3 Syfte och frågeställning

Examensarbetets syfte är att genomföra en jämförande enkätundersökning om vilka attityder samt vilken acceptans människor har gentemot vargen boende i Ucklum och Källekärr. Valet av dessa två studieområden grundar sig på att vargen förekommer i Ucklum, men inte i Källekärr. Syftet innefattas även av att besvara frågan om vad för acceptans människorna boende inom studieområdena har kring vargens beteende samt vad de har för attityder kring förvaltningen av varg samt olika förvaltningsmetoder som används. För att uppfylla syftet används fyra frågeställningar som studien skall besvara:

1. Vad för kunskaper och erfarenheter av varg har människorna boende i Ucklum respektive Källekärr?

2. Vad för attityder har människorna boende i Ucklum respektive Kållekärr till vargen och dess närvaro?
3. Vilken nivå av acceptans har människorna boende i Ucklum respektive Kållekärr kring vargens beteende?
4. Vad för syn på förvaltning och olika förvaltningsmetoder har människorna boende i Ucklum respektive Kållekärr att man skall bruka inom vargförvaltningen i Västra Götalands län?

1.4 Avgränsning

Undersökningsområdena är avgränsade till tätorterna Ucklum och Kållekärr i Västra Götalands Län. Ucklum ligger inom bredfjällsreviret och har en dokumenterad förekomst av varg. Kållekärr tillhör ett område där det inte förekommer någon varg. Valet av undersökningsområdena möjliggör en jämförelse av attityder mellan de som direkt och indirekt påverkas av varg.

1.5 Begrepp

1.5.1 Attityd

Ordet attityd är ett begrepp som har ett flertal olika definitioner. Många kännetecknas dock av en utvärderande och känslomässig komponent. Eagly och Chaiken (1993) förespråkar en definition som överensstämmer med uppsatsen syn på ordet, d.v.s. att attityder är en psykologisk företeelse som skapas genom att ett attitydsobjekt utvärderas och tillskrivs ett positivt eller ett negativt värde (Eagly & Chaiken 1993: 1-5). Ett attitydsobjekt kan vara allt ifrån ett koncept, en känsla, ett beteende eller ett ting (ibid). När man sedan utsätts eller kommer i någon form av kontakt med attitydsobjektet utlöser detta en reaktion ofta baserat på attityden som man har till objektet (ibid). Attityd som begrepp används inom denna studie för att mäta den negativa eller positiva inställningen som människor har till varg i deras närområde.

1.5.2 Acceptans

Nationalencyklopedin definierar acceptans som ” accepterade av viss företeelse, hos viss grupp människor” (www.ne.se, hämtad: 2014-06-08). För att förtydliga definitionen ses acceptans som begrepp inom denna studie som en persons godkännande av en upplevd situation, process eller tillstånd och strävar inte efter att protestera eller avsluta det.

1.5.3 NIMBY – Syndromet

NIMBY står för Not-In-My-Backyard och är ett begrepp som innefattar människors positiva inställning till en process, fenomen eller ting på villkoret att det sker på avstånd från deras närmiljö. Om detta inte uppfylls brukar deras attityder förändras till det negativa. Begreppet

används som flitigast inom stadsplanering i samband med införandet av soppstationer, kärnkraftsanläggningar, etc. som kan tillföra lokala risker eller negativa konsekvenser (Dear, 1992: 288) . Begreppet har också använts inom ett flertal studier som undersökt attityder till varg (Eriksson, 2013; Solevid & Berg, 2010).

2. Bakgrund

2.1 Varg

Historiskt har vargen varit utbredd över norra halvklotet men har varit tvungen att flytta sig från sitt forna utbredningsområde då de blivit bortträngda av människor. Idag har vargen sitt starkaste fäste i Nordamerika och Ryssland idag. I Europa förekommer de största stammarna i Östeuropa, men existerar även på Balkan, Italien och den Pyreneiska halvön. (SLU 2013:1) I Skandinavien är en vargflocks revir cirka en kvadratmil stort och på grund av revirets storlek är det inte ovanligt att se varg på vägar och i tätorter eftersom de patrullerar sina revir. Vargen lever i flock men under parningstiderna (februari- mars) finns det möjlighet att flocken splittras.

Vargen är det största vilda hunddjuret i världen och en vuxen varg kan väga 35-50 kg. Det finns enbart en tik i vargflocken som föder valpar och kullen brukar bestå av ungefär 6 valpar. Tillsammans lever flocken i så kallade lyor som är ett utgrävt hål i marken. Vargen har en stark förmåga att anpassa sig till sin miljö, men har ett stort behov av en rik fauna. I Sverige jagar vargen hjortdjur som älg, ren och rådjur. Vargen jagar vanligtvis tillsammans i en flock men det beror oftast på djurets storlek. Om antalet hjortdjur i vargen område är låg finns det en stor chans att vargen istället ger sig på boskap (SLU 2013:2). Konsekvenserna av detta blir att människor har negativa attityder gentemot vargen och människan blir därför ett hot. Något som ytterligare hotar den Skandinaviska vargen är inavelsgraden i vargstammen (ibid).

2.2 Vargens historia i Sverige

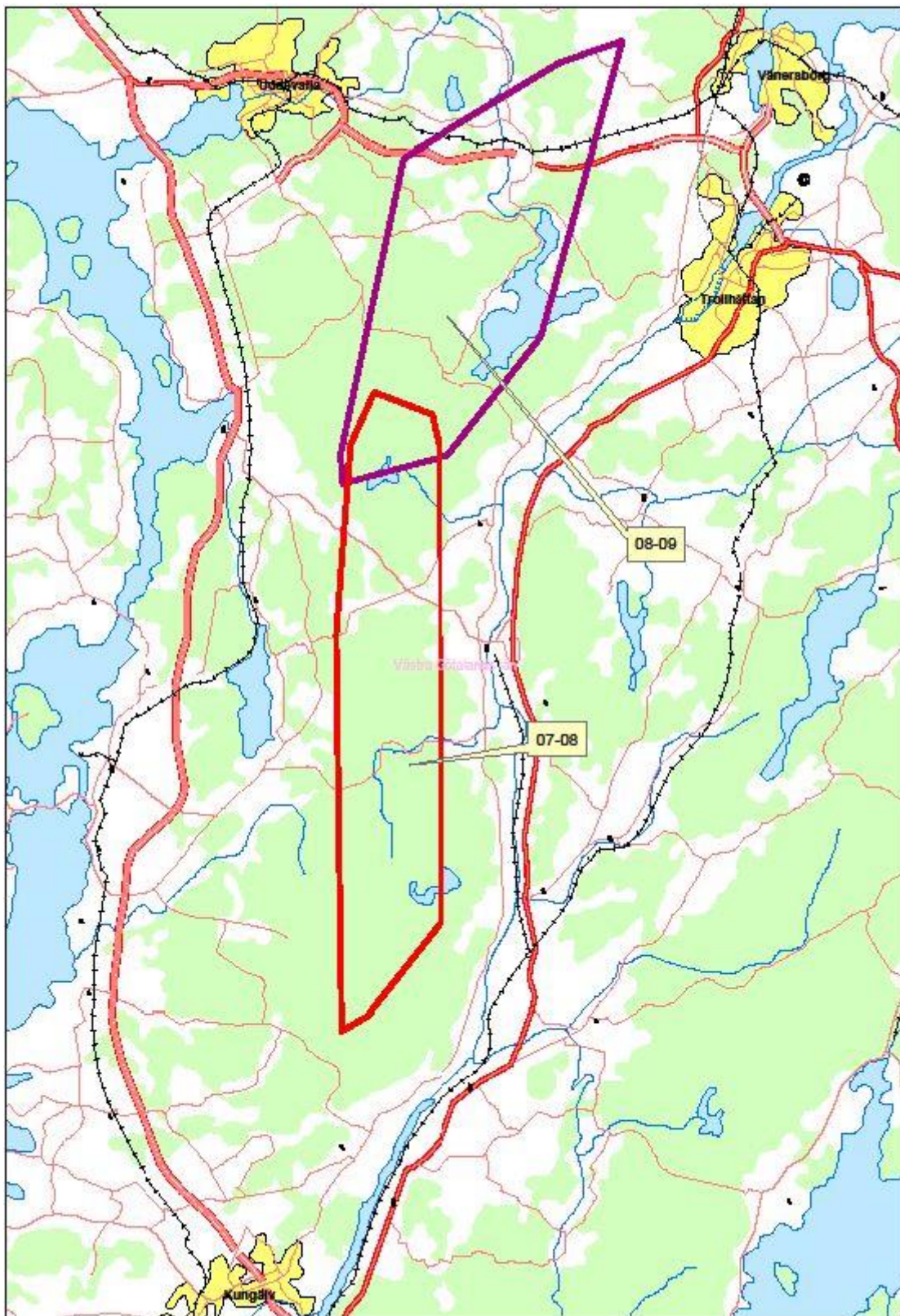
Under början av 1800-talet fanns det i stort sett varg i hela Sverige med undantag för Öland och Gotland. Vid slutet av 1860-talet var vargen helt utrotad i Götaland och större delar av Svealand. I början av 1900-talet existerade vargen enbart i fjällområdet eftersom det helt hade blivit undanträngda. Innan 40-talet viste man lite om hur många vargar som faktiskt existerade i Sverige vilket gjorde att man fick anta att det ungefär fanns 30-40 vargar i Sverige. 1965 beräknade man att bara 10 vargar existerade i Sverige och man blev tvungen att göra åtgärder för att vargen inte helt skulle försvinna från Sverige. Åtgärden blev att fridlysa vargen 1966 för att skydda den. Trots detta var varg på 70-talet nära på att försvinna helt.

Invandringen av varg från Ryssland samt att vargen fick chans att återhämta sig efter fridlysningen har medfört antalet vargar ökat mellan 1970-2000-talet. Vintern 2011-2012 uppmätte man antalet vargar till ungefär 300-350 stycken i Sverige (Viltskadecenter 2013:1) Under vintern 2013 bestämde riksdagen att vargstammen har uppnått sitt referensvärde för att kunna erhålla en gynnsam bevarande status (Naturvårdsverket 2013).

2.3 Bredfjällsreviret

Bredfjällsreviret sträcker sig norr om Kungälv upp till Ljungskile (Figur 1) och man tror att reviret består av en revirmarkerande tik. Vargens val av vilket djur de jagar i Bredfjällsreviret

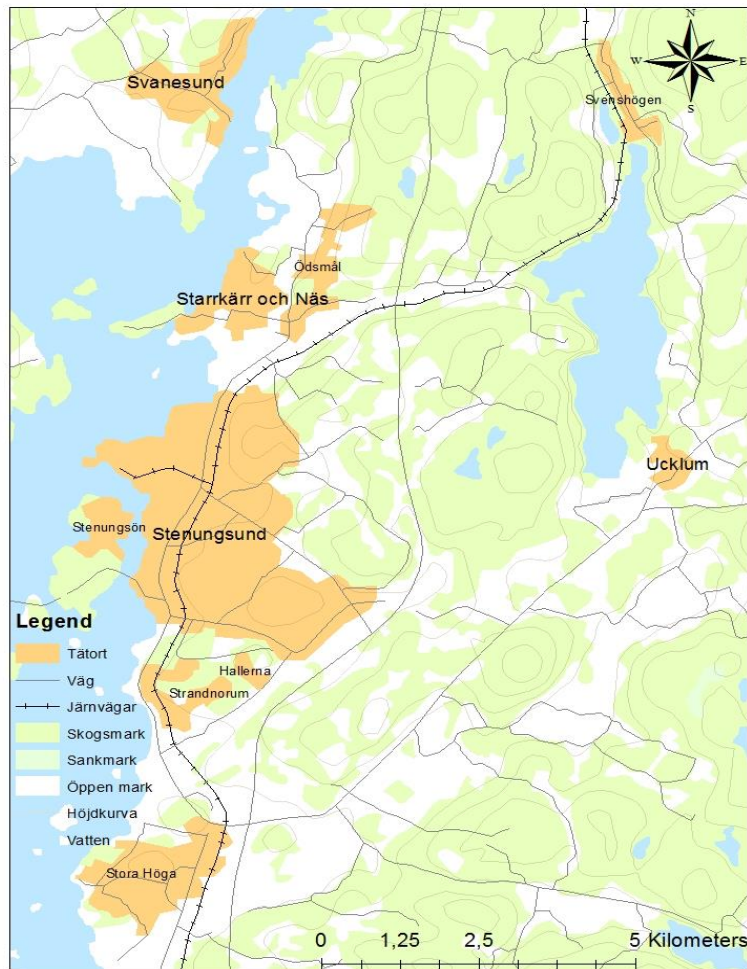
är beroende på tillgången av bytesdjur. Det är inte ovanligt att vargen ger sig på tamboskap i området när tillgången är tillgången låg i området (Allander 2011:2).

Figur 1: Karta över bredfjällsreviret. Källa: Tagit från Therese Olssons studie.

2.4 Ucklum

Ucklum är lokaliserat i den nordöstra delen av Stenungsunds kommun (Figur 2) och har 255 invånare (SCB källa 1). När det gäller varg har de setts flera gånger av invånare i Ucklum. Göteborgstidningen har bland annat skrivit en artikel om hur varg har anfallit ett husdjur och hur ägaren varit tvungen att själv jaga vargen för att försöka rädda sin hund (www.expressen.se).

Figur 2: Karta över Ucklum. Källa: Skapad av data från Mapsslu.se.

2.5 Kållekärr

Kållekärr är en del av Tjörns kommun och blev på 1970-talet en tätort då många nya hus byggdes i området (Figur 3). Det bor 560 invånare i Kållekärr och är en serviceort (SCB källa 1). Senast 2013 rapporterades om att det inte skall finnas varg på Tjörn och det finns heller inga tidigare rapporter om att varg förekommit på Tjörn (LS Rovdjur i Västra Götalands län 2013:4).

Figur 3. Karta över Kållekärr. Källa: Skapad av data från Mapsslu.se.

3. Teori och tidigare forskning

3.1 Teorier kring vargattityder

3.1.1 Erfarenheter och kunskap

Inledningsvis är det viktigt att särskilja och förklara vad direkta erfarenheter och indirekta erfarenheter är. Direkta erfarenheter innefattar dem upplevelser som personen själv har observerat eller upplevt. Indirekta erfarenheter är de åsikter, upplevelser eller observationen som andra människor har gjort och sedan förmedlat med dig. Indirekta erfarenheter kan därav införskaffas via kontakt med andra människor eller via media. Williams et al (2002: 07) redovisar för att sociala grupper som har direkta erfarenheter eller en möjlighet att införskaffa direkta erfarenheter hade mer negativa attityder, som till exempel boskapsägare, bönder eller människor som bor på landsbygden. Eriksson (2013: 108) påstår dock att direkta erfarenheter kan uppfattas både som positiva eller negativa beroende på personen. Karlsson & Sjöström (2007: 614) fortsätter på argumentet mot direkta erfarenheters påverkan på attityder och hänvisar till data som påvisar att faktumet att en person har sett varg inte påverkade deras attityder. Karlsson och Sjöström föreslår att negativa attityder gällande erfarenheter har mer sannolikt ett resultat av indirekta erfarenheter eftersom vad andra personer (vänner och ovänner) påverkar vad man tycker. Man nämner också att det är större chans att media tar upp negativa inslag om varg mer än positiva och då också påverkar attityder.

Gällande kunskap så har resultatet hos olika studier skiljt sig. Vissa kvantitativa studier har visat på en positiv relation mellan rovdjur och kunskap om rovdjur samtidigt som andra har visat motsatsen (Eriksson, 2013: 108). William et al (2002) skriver att det finns en brist på data för att redogöra om det finns något samband mellan kunskap och attityder. Tidigare studier har visat på att ju större kunskapsnivåer om rovdjur som människor har desto mindre benägna är de att ändra sina attityder (Eriksson, 2013: 108).

3.1.2 Närhet till varg

Tidigare forskning har vid flera tillfällen observerat ett positivt samband mellan variablerna distans till varg och attityderna till varg, d.v.s. att ju närmare man bor till vargen desto mer sannolikt är det att man hyser mer negativa attityder till vargen (Solevid & Berg 2010; Karlsson & Sjöström, 2007; Eriksson, 2013). Solevid & Berg (2010) presenterar resultat där man ser tydliga skillnader mellan boende i urbana och rurala områden. Eriksson (2013:109) hänvisar till tidigare studier där man sett skillnader i attityder till varg på nationella, regionala och lokala nivåer och där förekomsten av varg har varit en förklarande faktor för förändringar i attityder hos människor. Både Eriksson och Solevid & Berg hävdar att svenskarnas attityder kännetecknas av NIMBY (Not In My Backyard)-syndromet. Man menar att människor i allmänhet kan vara för vargens existens men nödvändigtvis inte i närhet till sin egen bostad.

Karlsson & Sjöström (2007) förklarar sambandet mellan distans och attityder med den påverkan som indirekta erfarenheter har. Eftersom människor påverkas av bekantas åsikter såväl som media så kan detta förklara varför den geografiska distansen till varg är kopplat till människors attityder. Men Eriksson (2013) förklarar sambandet mellan negativa attityder och

närhet till varg med att rovdjuret ses som ett hot mot utövningen av särskilda aktiviteter så som drivning av boskap, jakt eller skador på husdjur. Förekomsten av varg kan kopplas till negativa attityder på grund av att vargen i sig kan ha en negativ påverkan på människors vardagsliv.

3.2 Svenskars attityder om vargen i Sverige

Under 2013 genomfördes en heltäckande enkätstudie om människors attityder till vargen i Sverige. Man kontaktade 4979 personer, varpå 1229 av dessa var ett nationellt urval och resterande 3750 var uppdelade i 25 kommuner. Av dem 25 kommunerna är 14 vargkommuner¹ och resterande 11 kommuner har ingen förekomst av varg² (Kvistegård 2013:01). När respondenterna ställdes frågan ”*Vad tycker du om att ha varg i Sverige?*” så var 55 % positivt inställda och 19 % negativt inställda av det nationella urvalet i studien. Av vargkommunerna så var man mest negativa till att ha varg i Sverige i Älvdalen (62 %) och Ovanåker (60 %) och över 40 % av invånarna i Orsa, Vansbro och Årjäng var negativt inställda till varg i Sverige. Men inom hälften av vargkommunerna var 40 % av invånarna positivt ställda till förekomsten av varg i Sverige. Inom 8 av 11 kommuner utan varg var över 40 % av invånarna positivt ställda till varg och endast Uppvidinge (45 %) och Nordanstig (46 %) var majoriteten av respondenterna negativt inställda till varg (Ericsson et al, 2013: 22).

Respondenterna tillfrågades även om hur stor de anser vargstammen bör vara i Sverige och av det nationella urvalet var 40 % indifferent till antalet varg i Sverige så länge de tillåts existera. I 8 av 14 av vargkommunerna var den dominerande åsikten att vargstammen skulle vara densamma som nu och som högst var den i Årjäng (51 %). I 4 vargkommuner var majoriteten av respondenterna indifferent till storleken på vargpopulationen i Sverige men i Ovanåker önskade majoriteten av de tillfrågade att det inte fanns någon varg alls i Sverige. I Älvdalen var de åsikterna mellan respondenterna jämnt fördelade mellan att vargstammen förblir lika stor som idag och att det inte finns några vargar i Sverige. I kommunerna som inte har någon förekomst av varg önskade majoriteten av befolkningen inom 7 av dem 11 kommunerna att vargstammen förblir densamma. I Växjö (40 %), Ljungby (36 %) och Gävle (46 %) så brydde sig inte majoriteten av befolkningen om storleken på vargstammen. I Lessebo var åsikterna delade där 30 % ansåg att de borde vara fler vargar i Sverige och 30 % ansåg att vargstammen skulle vara densamma som idag (Ericsson et al, 2013: 23).

I enkätstudien genomförd 2013 ställdes även frågan: “*Skulle du kunna acceptera att ha varg i närheten av platsen där du bor?*” Av det nationella urvalet skulle 50 % acceptera att ha vargen i närheten till sin bostad och 39 % skulle inte det. 8 av de 14 vargkommunerna svarade majoriteten av de tillfrågade att dem skulle acceptera varg i sin närvaro där Karlstad (65 %) och Storfors (57 %) var som mest positiva. Inom de resterande 6 vargkommunerna var majoriteten negativt inställda till att ha varg i sin närhet och var som störst i Älvdalen (69 %) och Ovanåker (68 %). Bland de kommunerna som inte har någon förekomst av varg var majoriteten av respondenterna inom 6 av de 11 kommunerna som inte har någon förekomst av varg positivt inställda till att ha varg i närheten av sin bostad. Samtidigt så var även

---

¹ Karlstad, Årjäng, Storfors, Ljusnarsberg, Örebro, Degerfors, Hallsbergs, Laxå, Älvdalen, Orsa, Vansbro, Borlänge, Ovanåker och Sandviken (Eriksson, et al 2013: 05-06; Kvistegård 2013: 01).

² Uppvidinge, Växjö, Ljungby, Lessebo, Älmhult, Munkfors, Grums, Avesta, Nordanstig, Hudiksvall och Gävle (Eriksson, et al 2013: 05-06; Kvistegård 2013: 01).

majoriteten av respondenterna inom de resterande 5 kommunerna positivt inställda till att ha varg i närhet till sin bostad.

Utöver de undersökningarna som genomförts på nationell, regional och kommunal nivå så genomfördes en enkätundersökning i Romelanda ett tätortsnära område inom Västra Götalands län (Olsson, 2010). Detta studieområde är likartat ett av studiens områden, Ucklum, på grund av att det är lokaliserat inom samma vargrevir samt att en vargattack skedde kort innan undersökningen genomfördes där. Inom denna studie ställde sig majoriteten (47 %) av respondenten sig negativt till vargens förekomst i deras närhet och 27 % var positiva (Olsson, 2010: 30).

3.3 Svenskars acceptansnivåer kring vargens beteende

I en enkätundersökning genomförd under år 2009 tillfrågades 1067 personer på nationell nivå samt 150 personer i varje kommun inom länen Norrbotten, Västerbotten, Jämtland, Västernorrland, Gävleborg, Dalarna och Stockholm. Totalt tillfrågades 15 317 människor (Sandström & Ericsson, 2009: 03). Enligt (Kvistegård 2013: 01) förekommer det varg i majoriteten av kommunerna inom Gävleborgs län och Dalarnas län samt att ingen varg förekommer i några av kommunerna inom Norrbottens län och Västerbottens län. Vid frågan "Är det acceptabelt att rovdjur går igenom byar, samhällen, städer?" (detta inkluderar då varg) så var det 17 % på nationell nivå som skulle acceptera detta. Inom Gävleborgs län var det också 17 % av dem tillfrågade som skulle acceptera att varg gick igenom bebyggelse men endast 14 % av de tillfrågade i Dalarna svarade ja på frågan. I Västerbottens län svarade 18 % av respondenterna ja på frågan men i Norrbottens län svarade 16 % ja på att dem skulle acceptera att varg går igenom bebyggelse (Sandström & Ericsson, 2009: 07).

I undersökningen ställdes även frågorna: 1) Är det acceptabelt att rovdjur dödar kor och får?, 2) Är det acceptabelt att rovdjur dödar renar? och 3) Är det acceptabelt att rovdjur dödar en hund som jagar? Här såg man tydligt att inom Dalarnas län och Gävleborgs län så hade man en mindre acceptans för att varg dödar ren i relation till att vargen dödar hund som jagar. I Norrbottens län och Västerbottens län, där man inte har varg, var resultaten omvända. I det nationella urvalet var acceptansen större för att vargen dödar av hund som jagar än vad det var för att vargen dödar ren. Vad man också kan konstatera är att samtliga län och även på nationell nivå så erhåller en mindre acceptans för dödandet av husdjur än vad man gör för boskap/tamdjur (Sandström & Ericsson, 2009: 07-09).

Av respondenterna inom undersökningen genomförd i Romelanda ansåg 44 % att det var oacceptabelt att vargen gick igenom bebyggelse och 32 % ansåg att det var acceptabelt (Olsson, 2010: 45).

3.4 Svenskars attityder till förvaltningen av varg i Sverige

I studien genomförd av Ericsson et al 2013 så ansåg 62 % i det nationella urvalet att det är acceptabelt att använda jakt som för att reglera vargens population. Majoriteten av invånarna i samtliga kommuner ställde sig positiva till jakt som förvaltningsmetod. Mest positiva var invånarna i Ovanåker (87 %), Älvdalen (80 %) och Vansbro (78 %) där det finns förekomst av varg. En hög majoritet av acceptans gentemot jakt på varg fanns också inom kommunerna Nordanstig (78 %) och Hudiksvall samt Avesta (77 %) där det inte finns varg (Sandström & Ericsson, 2009: 16).

Studien fortgår med att undersöka under vilka omständigheter som människor anser det vara acceptabelt att jaga varg för att begränsa dess antal och utbredning. På en nationell nivå anser 78 % av de tillfrågade att det är acceptabelt att jaga varg om vargen har sökt sig till tätbefolkade områden, 68 % när det. I samtliga kommuner stödjer mellan 70 - 90 % av invånarna jakt på varg om den rör sig inom tätbefolkade områden. Starkast stöd får påståendet av två vargkommuner (Älvdalen och Orsa). Inom det nationella urvalet anser majoriteten (68 %) att jakt bör tillämpas vid skydd av tam- och boskapsdjur. Även av denna anledning accepterar samtliga kommuner jakt på varg och återigen återfinns starkast stöd i Älvdalen och Orsa. Att jaga vargen på grund av rädsla fick mindre stöd på nationell nivå (48 %) men mellan kommunerna var det mer splittrat (Sandström & Ericsson, 2009: 16).

Av respondenterna inom undersökningen genomförd i Romelanda fann en klar majoritet (67 %) att det var acceptabelt att begränsa antalet vargar för att värna om tamdjur. Därefter ansåg 41 % att man bör minska vargstammen för att värna om tamdjur och 35 % fann det acceptabelt om motiveringen var att ta hänsyn till människors rädsla och att vargar endast skall finnas inom naturreservat och nationalparker (Olsson, 2010: 45).

4. Metod

Syftet med studien är att genomföra en kvantitativ undersökning kring människors attityder, erfarenheter och kunskaper kring varg, samt deras syn på olika förvaltningsmetoder kopplade till varg inom undersökningsområdena Ucklum och Kållekärr. I detta avsnitt förklaras de metoder som använts i studien och de svårigheter som uppstått. Det kommer även beskrivas hur enkätundersökningen utfördes och hur den blivit uppbyggd. Här presenteras även de för och nackdelar som studiens tillvägagångssätt haft.

4.1 Vetenskaplig metod

Kvantitativa metoder innebär att med hjälp av systematiska observationer införskaffa sig en välgrundad kunskap om verkligheten (Eliasson et al. 2012: 19). Detta går i linje med ett positivistiskt synsätt (Anoop & Alex, 2013:42). Med hjälp av insamlad data från en stor mängd olika studieobjekt så kan man med matematiskt avancerade metoder mäta exempelvis åsikter, händelser eller aktiviteter. Mätningarna sker på "bredden" för att undersöka hur vanligt förekommande t.ex. olika attityder är inom den undersökta gruppen (Eliasson 2010: 28-30). Med hjälp av kvantitativa metoder (så som en enkätundersökning) så är det möjligt att generalisera kring en hel befolkning utifrån data från ett urval ifrån den befolkningen (Harris & Jarver 2011: 01-3). De metoder används även för att testa teorier och skapa framtidsprojektioner (ibid).

4.1.1 Motivering av metodansats

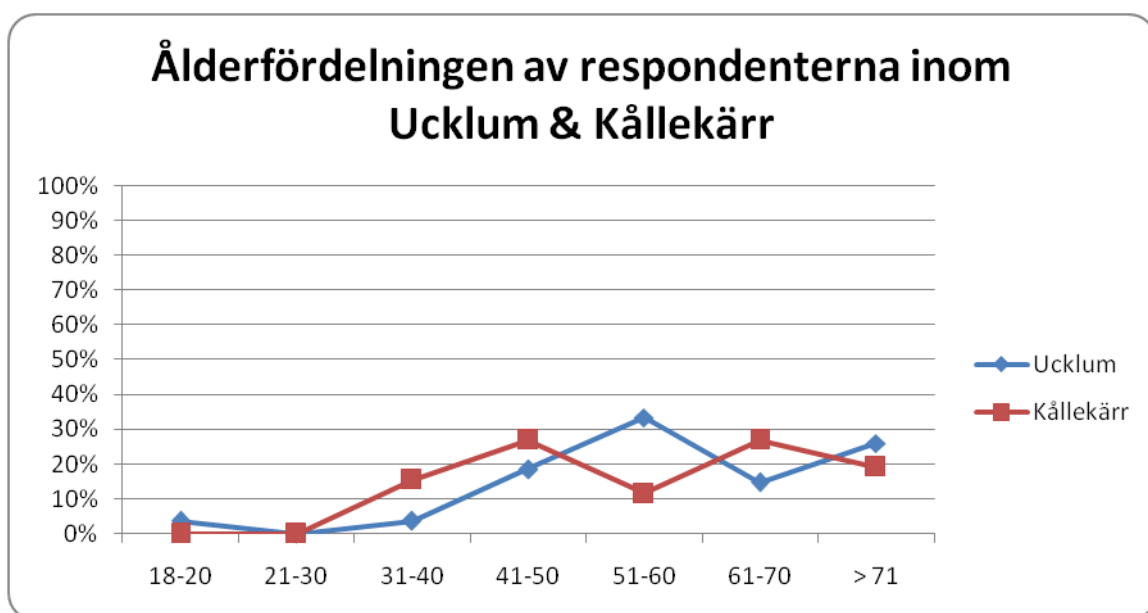
Innan metod väljs är det viktigt att studien grunda sig på ett tillvägagångssättet som passar med problemformuleringar, teorier och de begrepp som valts (Eliasson 2010:31). I den tidigare forskningen som representeras i den här studien har kvantitativa enkätstudier använts som tillvägagångssätt när man har undersökt människors attityder till varg. För att lättare kunna jämföra undersökningens resultat med den tidigare forskningen är det bra om liknande metoder använts.

Enkätundersökning är ute efter att undersöka respondenternas åsikter då de ligger till grund för studien. Alla respondenter har besvarat samma frågor, detta innebär att mönster i svaren hittats. Hur har de resonerat kring frågorna och finns det likheter och olikheter mellan dem? Genom användandet av en kvantitativ metod kan man som forskare se hur de olika respondenterna har svarat och jämföra de med det andra insamlade data (Eliasson, 2012: 228).

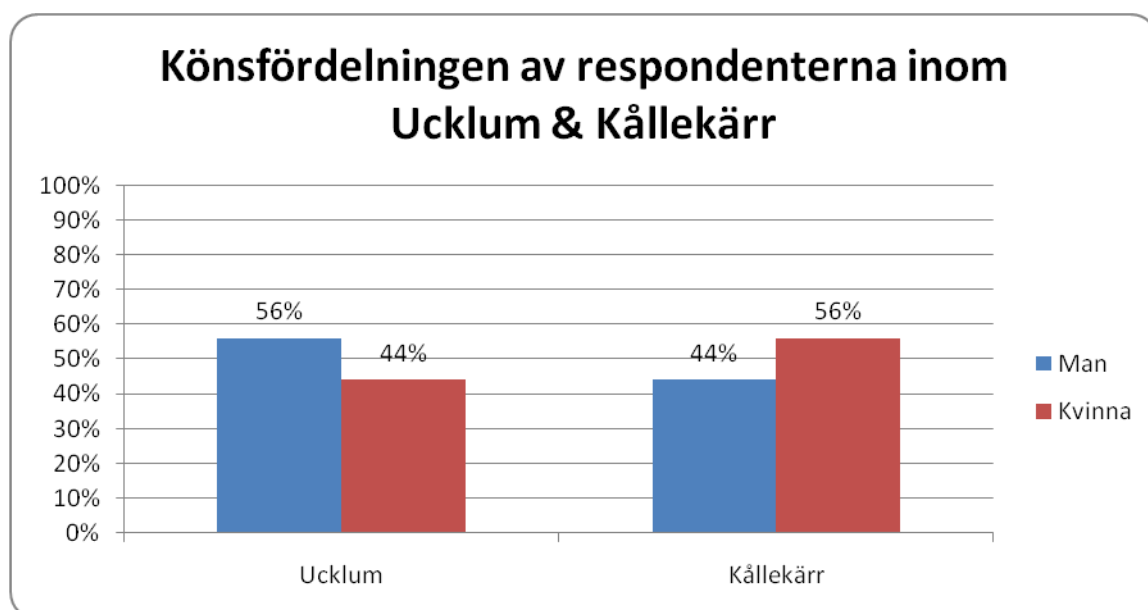
4.2 Urval

Anledningen till varför Ucklum och Kållekärr blev valda som undersökningsområden grundar sig på deras lokalisering och att den ena tätbebyggelsen har varg och den andra inte. Ucklum som är en del av Bredfjällsreviret ger en stor sannolikhet att varg existerar i tätorten. Tidigare rapporter säger också att varg har iakttagits i Ucklum, lika så artiklar i tidningar. Kållekärr som är lokaliserat på ön Tjörn ger en liten sannolikhet att varg existerar i tätorten. Tätorternas

population spelar också roll då de har en liknande antal invånare boende i områdena. Det finns också en geografisk bekvämlighet vid valet av tätorterna då de ligger någorlunda nära varandra. Ålderfördelningen i Stenungsunds kommun visar att det bor flest människor mellan åldrarna 30-85 i Stenungsunds kommun och Ucklum är då inräknat i statistiken. Kållekärr hade liknande ålderfördelning. Om vi nu skall titta på figur 4 så kan vi tydligt se att de personer som svarade på enkätundersökningen består flest av personer över 40år. I Ucklum var det personer mellan åldrarna 41-50 och 61-70 som gav flest svar. I Kållekärr var det personer med åldern 51-60 som gav flest svara på enkäten (www.stenungsund.se). Könsfördelningen (se figur 5) i Ucklum är 54 % kvinnor och 46 % män. I Kållekärr har man en könsfördelning på 54 % män och 46 % kvinnor (SCB källa 2). Vi kan konstatera på figur 5 att det var flest män i Ucklum som svarade på enkäten, vilket är intressant då det bor fler kvinnor än män i Ucklum. I Kållekärr kan man se att i det här fallet var det fler kvinnor som svarade på enkäten. Dock är det fler män än kvinnor i Kållekärr.

Figur 4. Ålderfördelningen hos respondenterna i Ucklum (27 av 27 svarade) och Kållekärr (26 av 26 svarade).

Figur 5. Könsfördelningen av respondenterna inom Ucklum (25 av 27 svarade) och Kållekärr (25 av 26 svarade).

4.4 Svarsfrekvens och databearbetning

Totalt delades 150 enkäter ut i studie områdena av dessa var det 53 st. som besvarades, det ger oss en svarsfrekvens på 35 %. Detta är en godkänd svarsfrekvens för att kunna fullfölja studien. 29 april sattes som sista svarsdagen för enkäten så att bearbetning av data kunde påbörjas. Antal svar från Ucklum var 27 och 26 stycken från Kållekärr. Dock så varierade svarsfrekvensen mellan olika frågor. Trots att det bor fler människor i Kållekärr var det flera svar från Ucklum. Data har matats in i ett Excel dokument med noggrannhet för att få korrekta siffror.

4.3 Enkätens utformning

Enkäten som studien baserar sig på, består totalt av 32 frågor som delats in i fyra delar: inledningsfrågor, erfarenheter, attityder och förvaltningsfrågor. Första delen, inledningen, har det ställts frågor om kön, ålder, utbildning, barn och antalet år personen har bott i området. Anledningen till att undersöka respondentens bakgrund är för att se om urvalet är representativt för Ucklum och Kållekärrs population. Den andra delen handlar om respondentens erfarenheter av varg. Frågor som ställdes var: ”Har personen sett varg tidigare och har dess husdjur blivit angripen varg?” ”Känner personen någon som sett varg eller fått sitt husdjur angripen av varg?” Den tredje delen frågar respondent om sin attityd om varg i sitt område. Hur ställer sig respondenten kring frågor om varg i närområdet och hur anser de att varg skall hanteras samt vilka skall hantera varg? Den sista delen handlar om frågor kring förvaltningen av varg. Hur skall man på lättast sätt arbeta för att vargen inte skall störa människan. Vilket organ anser respondenten skall ha störst makt att bestämma över vargens framtid i närområdet? Enkäten består av en del ja eller nej frågor samt en del flervalsfrågor samt frågor som har en skala från 1 till 5. Innan utskick gjordes en pilotstudie för att förbättra enkätens kvalitet. Ca 10-15 personer ingick i pilotstudien och dessa hjälpte till att utvärdera enkätens struktur, frågornas formulering och se om enkäten i helhet var begriplig.

4.5 Metoddiskussion

4.5.1 Validitet och reliabilitet

Studiens validitet är viktig för att kunna konstatera att den är giltig och att den mäter det man är ute efter att mäta. Det är en avgörande faktor för att konstatera om undersökningen är trovärdig eller ej. Studiens validitet stärkas då tidigare forskning och studiens resultat stämmer överrens med varandra. Vid varje variabel som studien undersöker måste paralleller dras med den tidigare forskningen (Eliasson 2006: 16-17)

Reliabiliteten existerar för att ta reda på om studien är pålitlig. Det vill säga om den går att upprepa och om man då får ut samma resultat med så likartade förhållande som möjligt? Skulle våra variabler ge samma resultat om undersökningen skulle göras igen? (Eliasson 2006: 14-15). Eftersom undersökningen bygger på en kvantitativ undersökning där antal svar

räknas och sammanfattas är det svårt att veta om studien är pålitlig då respondenternas svar kan se annorlunda ut om man gör en ny enkätundersökning.

4.5.2 Reflektion kring enkäten

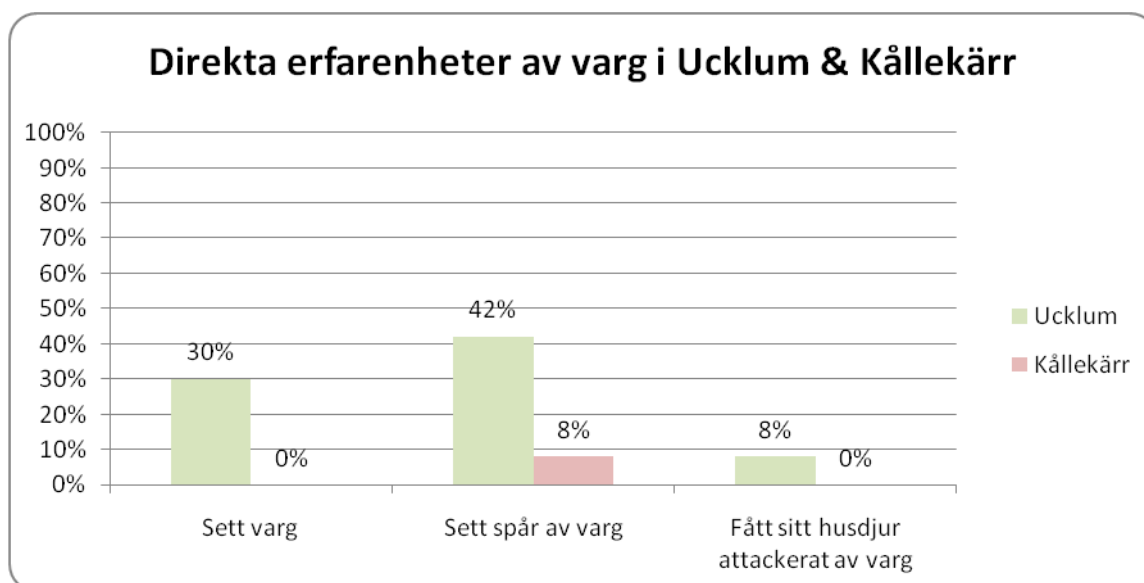
Enkäten hade en del brister som inte sågs förrän svaren hade skickats tillbaka från respondenterna. Bland annat hittades ett stavfel på frågorna i skalan 1-5. Stavfel kan medföra att enkäten inte tas på lika stort allvar eftersom helhetsintrycket försämras. Ett ytterligare fel hittades då respondenten blev vidarebefordrad till fel fråga så en fråga inte besvarades. Svårigheten är att veta hur mycket tid respondenterna lagt ner på att besvara frågorna i enkäten. Tog de sig tid att verkligen reflektera över frågorna eller stressade de igenom frågorna? Det fanns enkäter som saknade svar på vissa frågor vilket får en att undra varför respondenterna inte svarar på frågan. Har de helt enkelt missat frågan eller finns det en annan förklaring till orsaken?

5. Resultat

I följande del presenteras resultatet av enkätundersökningen, syftet är att besvara uppsatsens frågeställningar som var: Vad för attityder gentemot varg har människorna boende i Ucklum respektive Kållekärr? Vad för kunskaper och erfarenheter har människorna boende i Ucklum respektive Kållekärr av varg i trakten? Vilken nivå av acceptans har människorna boende i Ucklum respektive Kållekärr kring vargen och dess närvaro? och Vilka förvaltningsmetoder vill människorna boende i Ucklum respektive Kållekärr att man skall bruka inom vargförvaltningen i Västra Götalands län? Den bearbetade data från enkätundersökningen presenteras med hjälp av diagram och beskrivande text.

5.1 Respondenternas erfarenheter av varg i Ucklum och Kållekärr

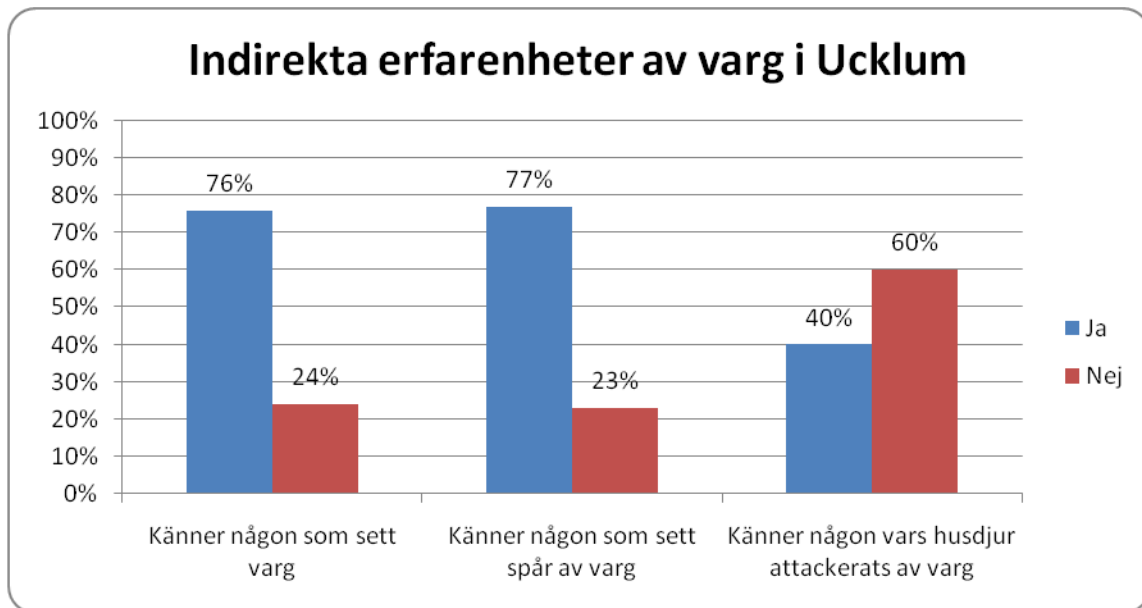
I Ucklum var det 30 % av respondenterna som har sett varg i området. De har med andra ord haft en direkt erfarenhet av varg. I Kållekärr var det ingen av respondenterna som svarade att de sett varg. När det gäller frågan om respondenterna sett spår av varg i området svarade 8 % i Kållekärr ja och motsvarande 42 % i Ucklum. I Kållekärr var det ingen av de tillfrågade respondenterna som fått sina husdjur attackerade av varg medan 8 % av respondenterna hade fått det i Ucklum (figur 6).

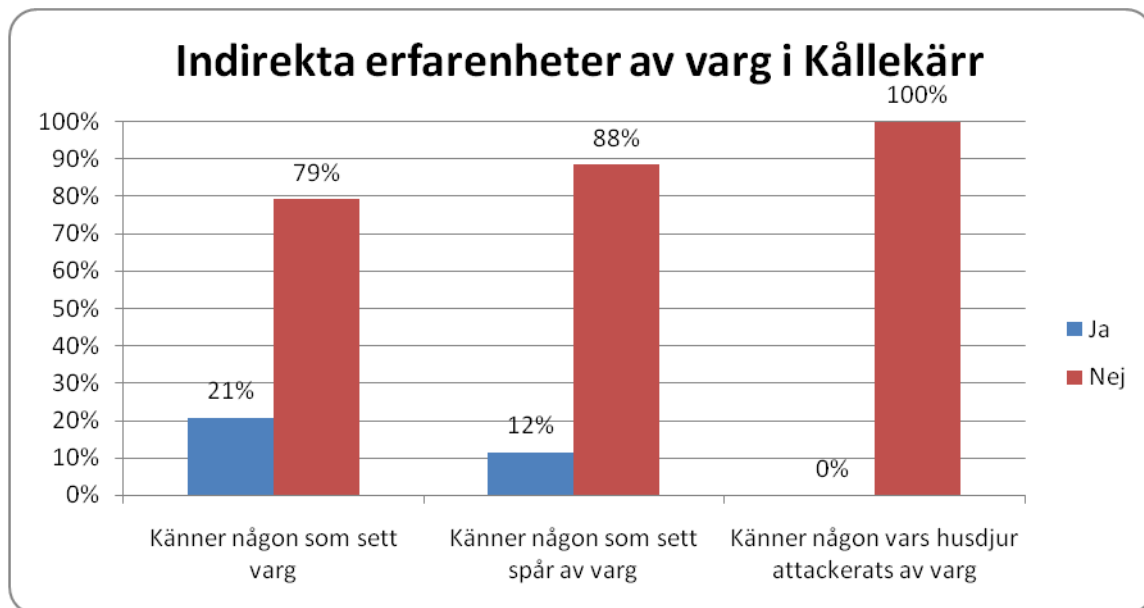
Figur 6. Visar i procent den andel av respondenterna i Ucklum och Kållekärr som hade direkta erfarenheter av varg. Svarsfrekvensen varierade mellan 23-27st i Ucklum och 23-26st i Kållekärr beroende på fråga.

När frågan om respondenterna haft några indirekta erfarenheter av varg visade det sig att 76 % av respondenterna i Ucklum kände någon som sett varg och att 77 % av dem kände någon som sett spåren av varg. I Kållekärr var det majoriteten dvs. 79 % som svarade att de inte kände någon som sett varg och 88 % av respondenterna kände inte någon som sett spår av varg. När de tillfrågades om det kände någon som fått sitt djur attackerat av varg visade det

sig att ingen i Kållekärr kände någon som fått sitt djur attackerat. I Ucklum var motsvarande siffran 40 % (figur 7 & 8).

Figur 7. Visar i procent den andel av respondenterna i Ucklum som hade indirekta erfarenheter av varg. Svarsfrekvensen varierade mellan 25-27 st beroende på fråga.

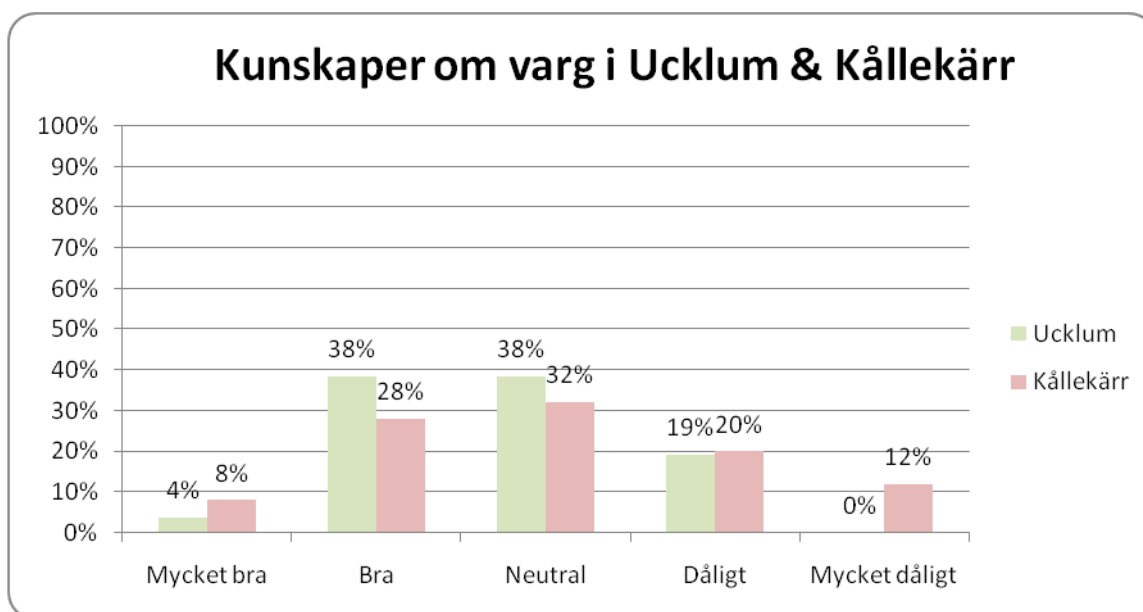

Figur 8. Visar i procent den andel av respondenterna i Kållekärr som hade indirekta erfarenheter av varg. Svartsfrekvensen varierade mellan 23-26 i Kållekärr beroende på fråga.

5.1 Respondenternas kunskaper av varg i Ucklum & Kållekärr

Ser man till kunskapsnivån hos respondenterna visade det sig att 38 % av personerna i Ucklum anser sig ha en bra kunskap om vargen och 4 % anser sig ha mycket bra kunskaper om varg. I Kållekärr svarade 28 % att de hade bra kunskap om varg och 8 % att de hade mycket bra kunskap om varg. Det var 38 % i Ucklum och 32 % i Kållekärr som svarade att de hade neutrala kunskaper om varg. Båda tätorternas respondenter hade en jämn uppfattning om deras bristande kunskap om varg. 19 % i Ucklum och 20 % i Kållekärr svarade att de hade

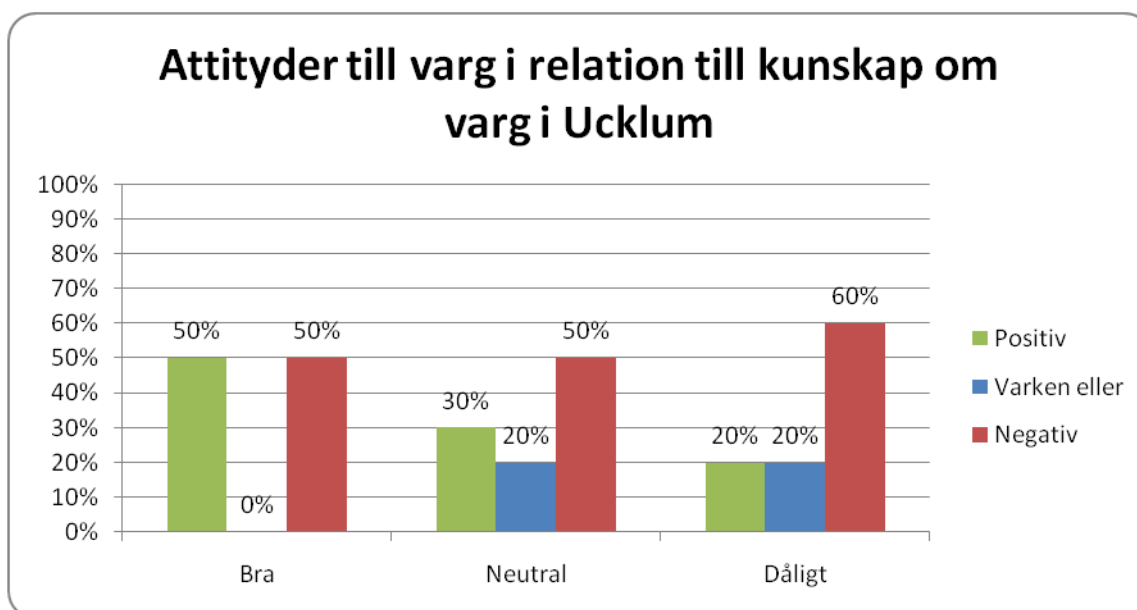
dålig kunskap om ämnet. I Ucklum dock var det ingen av respondenterna som svarade att de hade en mycket dålig kunskap om varg (figur 9).

Figur 9. Visar i procent vad respondenterna i Ucklum och Kållekärr anser om sina kunskaper om varg. I Ucklum svarade 26 av 27 och i Kållekärr 25 av 26.

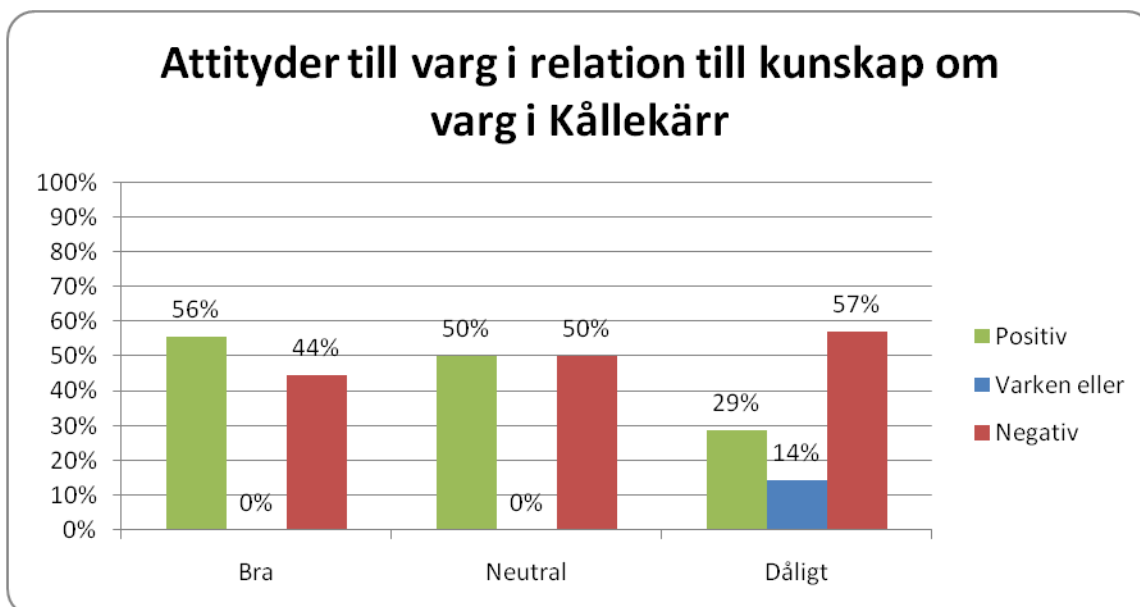
Av de respondenter som anser sig ha bra kunskap om varg i Ucklum, var det 50 % som hade en positiv attityd till varg. Av de tillfrågade respondenter i Ucklum som ansåg att de hade en medelmåttig kunskap om varg hade 30 % en positiv attityd gentemot varg. De respondenter som hade en dålig kunskap om varg i Ucklum hade 40 % en positiv attityd till varg (Figur 10).

I Kållekärr var det 56 % av respondenterna som ansåg att de har bra kunskap om varg en positiv attityd till varg. För de som anser sig ha en medelmåttig kunskap om varg var det 50 % av respondenterna som hade en positiv attityd gentemot varg. Av de respondenter som ansåg sig ha dålig kunskap om varg i Kållekärr var det 43 % som var positiva till varg (Figur 11).

Figur 10. Visar i procent sambandet mellan respondenternas uppfattning om sin egen kunskap om varg och deras attityder till varg (26/27 svarade).

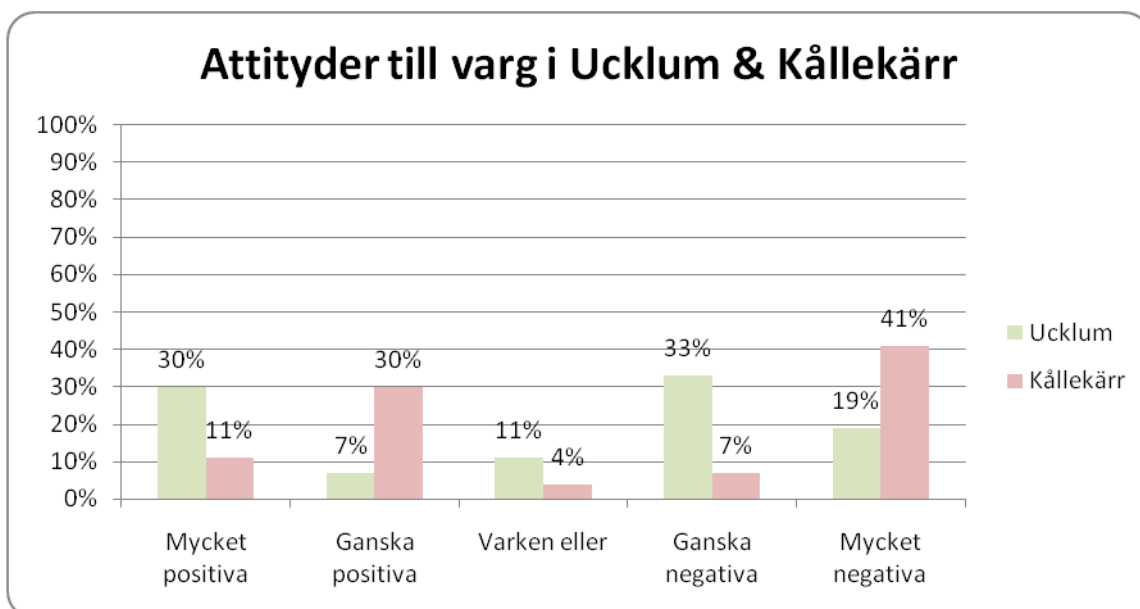

Figur 11. Visar i procent sambandet mellan respondenternas uppfattning om sin egen kunskap om varg och deras attityder till varg (24/26 svarade).

5.1 Respondenternas attityder till varg i Ucklum och Kållekärr

För att besvara den förstnämnda frågeställningen bad vi respondenterna att ta ställning till följande påstående: "Jag skulle acceptera att ha varg i närheten av platsen där jag bor". Respondenten fick redovisa sin attityd till vargen genom att välja 1 av 5 ställningstaganden (Se bilaga 1 & 2, fråga 21).

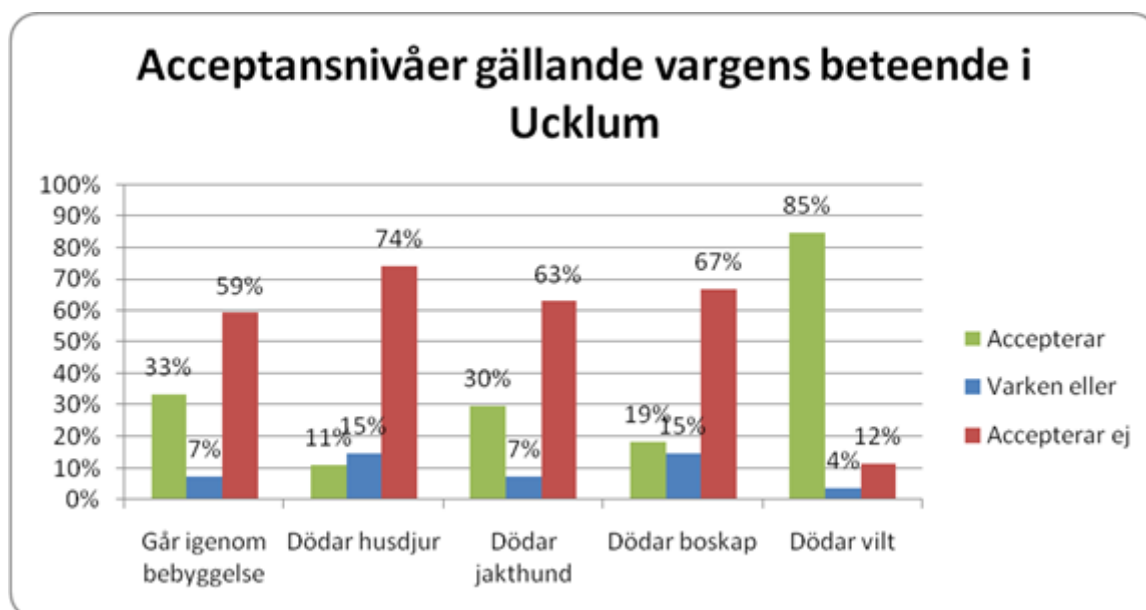
Resultatet från enkäterna visar att bland respondenterna i Ucklum så ställde sig 37 % till mycket eller ganska positiv till att ha varg i närområdet medan 52 % ställde sig ganska eller mycket negativa till vargens närvaro. I Kållekärr ställde sig 41 % sig mycket eller ganska positiv till varg i närområdet medan 48 % ställde sig ganska eller mycket negativa (figur 12).

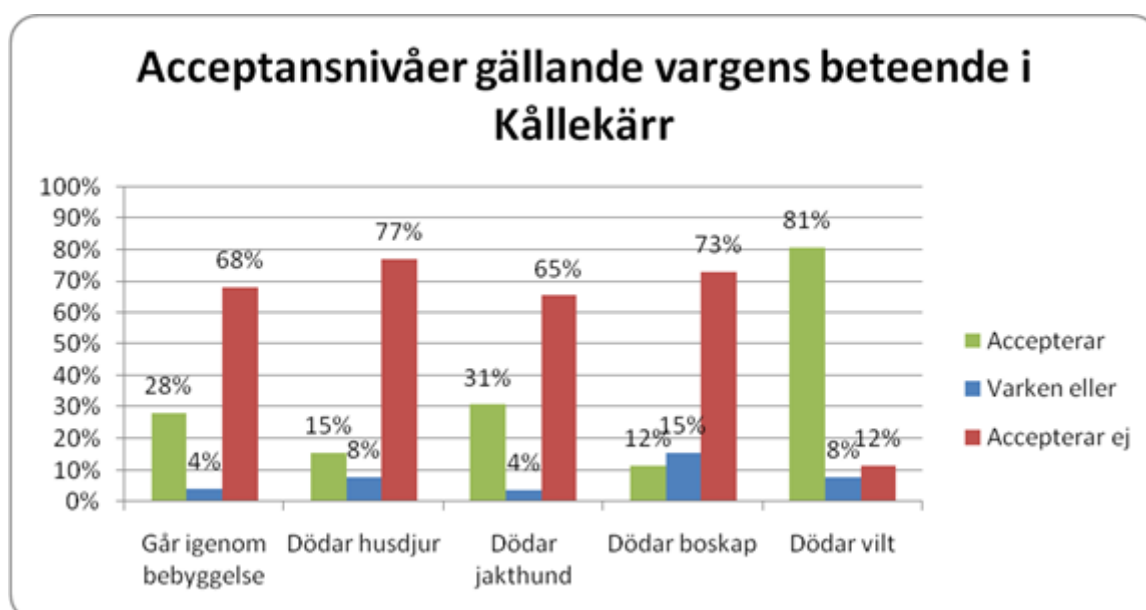
Figur 12. Visar i procent vilken inställning människor har till varg i närheten där de bor (27 av 27 svar från Ucklum och 26 av 26 svarade från Kållekärr).

5.3 Respondenternas acceptans gentemot vargens levnadssätt

I Ucklum var det 59 % av de tillfrågade respondenterna som inte accepterar att varg rör sig i bebyggda områden. Motsvarande i Kållekärr var det 68 % av respondenterna som inte accepterade varg som rör sig i bebyggda områden. Ingen av tätorterna accepterade att varg dödar husdjur och tamboskap. När det gäller acceptansnivån för att varg dödar vilt är skillnaden inte stor, 85 % i Ucklum och 81 % i Kållekärr accepterar att varg dödar vilt (figur 13-14).

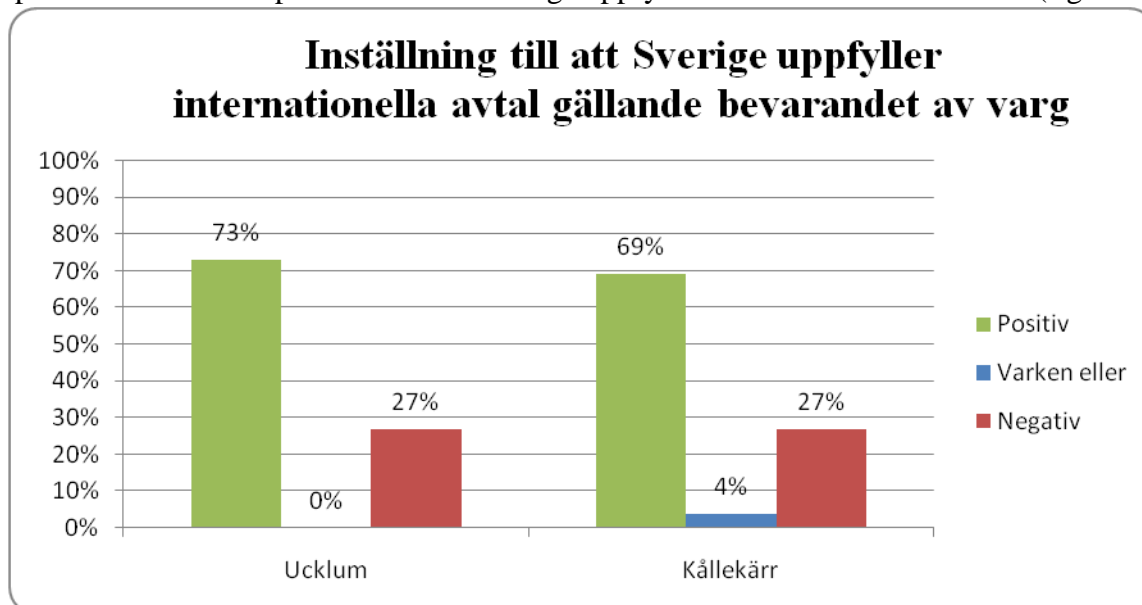
Figur 13. Visar i procent vad respondenterna anser kring vargens beteende i Ucklum. Svansfrekvensen varierade mellan 26-27 i Ucklum beroende på fråga.

Figur 14. Visar i procent vad respondenterna anser kring vargens beteende i Kållekärr. Svansfrekvensen varierade mellan 25-26 i Kållekärr beroende på fråga.

5.4 Respondenternas syn på förvaltningen av varg i Västra Götalands län

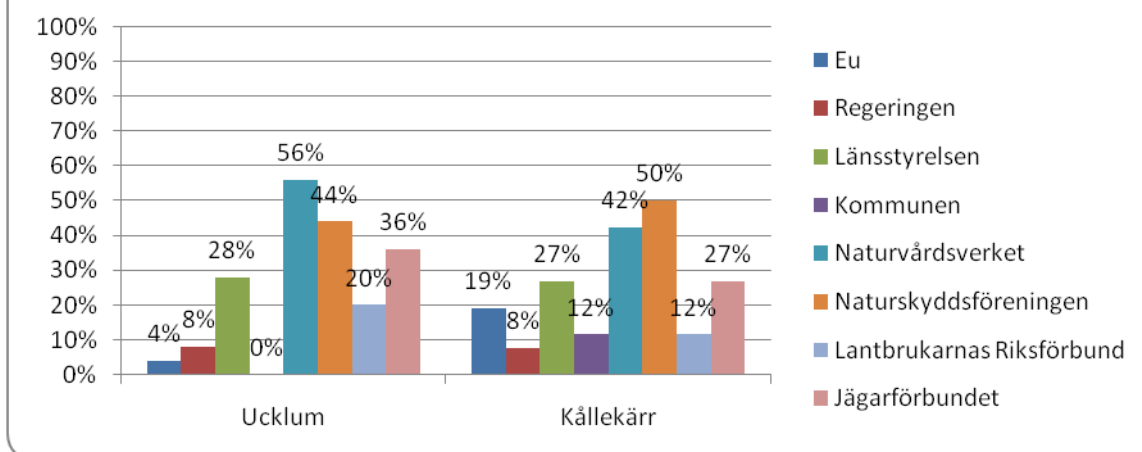
Respondenternas inställning till internationella avtal om bevarandet av varg i Sverige är majoriteten i Ucklum och Kållekärr positiva. I Ucklum är det 73 % och Kållekärr 69 % av respondenterna som är positiva till hur Sverige uppfyller de internationella kraven (figur 14).

Figur 15. Visar i procent hur stor andel som anser att det är positivt eller negativt att Sverige uppfyller internationella avtal kring förvaltningen av varg (27 av 27 svar från Ucklum och 26 av 26 svarade från Kållekärr).

Gällande förtroendet för de olika förvaltningsorganen av varg så har respondenterna i Ucklum störst förtroende för Naturskyddsverket (56 %) än för Naturskyddsföreningen (44 %). I Kållekärr är fallet det omvända då respondenterna har större förtroende för Naturskyddsföreningen (50 %) än Naturvårdsverket (42 %). De organ som respondenterna i Ucklum har minst förtroende till är EU (4 %) och kommunen (0 %). Respondenterna i Kållekärr ha minst förtroende till Regeringen (8 %) och sedan kommer kommunen och Lantbrukarnas Riksförbund på en delad plats (12 %) (se figur 16).

Förtroende för de olika organen som förvaltar vargen

Figur 16. Visar i procent hur stor andelen är som har förtroende för de olika förvaltningsorganen som hanterar vargen i Sverige (25 av 27 svar från Ucklum och 25 av 26 svarade från Kållekärr).

Synen på hur förvaltningen av vargen ska ske i Västra Götaland har respondenterna gett många olika svar om hur man borde hantera vargen. I frågan om vargens antal skall minska eller öka i Västra Götaland svarar majoriteten att det antal som existerar idag skall låtas vara. Respondenterna tilldelades även frågan ”Var i Sverige vargen skall få leva?” Majoriteten av respondenterna i Ucklum och Kållekärr ansåg att vargen skulle få finnas i hela Sverige.

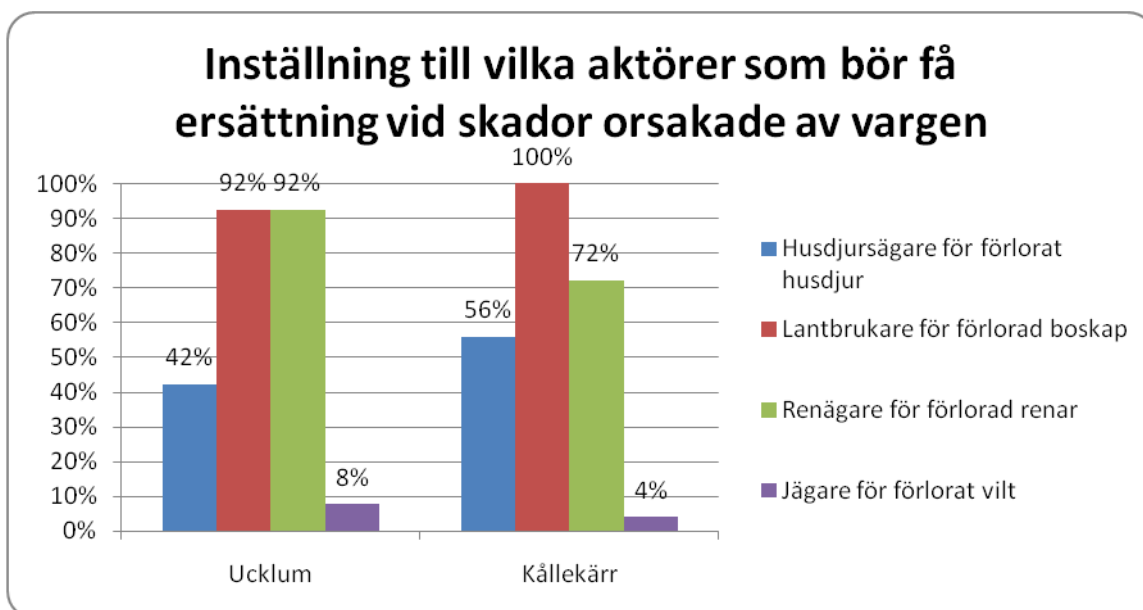
Reglering av vargens population via jakt var majoriteten av respondenterna positiva i både Ucklum (78 %) och Kållekärr (73 %). Majoriteten av respondenterna i Ucklum (81 %) och Kållekärr (77 %) ansåg även att det var acceptabelt att förminska antalet vargar i ett område om det rör sig i tätbebyggt område. För att minska risken att boskap blir dödade av varg var det 54 % i Ucklum och 55 % i Kållekärr som tyckte att varg populationen kan förminska för att motverka detta.

Respondenterna blev tillfrågade om vad de anser kan vara den bästa förvaltningsmetoden för att handskas med vargar som agerar udda. Det var flest respondenter som ansåg att uppsättning av stängsel var den bästa metoden för att handskas med vargen. I Ucklum var det 64 % och i Kållekärr var det 85 % som valde stängsel som det bästa alternativet. Den andra mest valda förvaltningsmetoden enligt respondenterna är att märka vargar med sändare, 44 % i Ucklum och 58 % i Kållekärr. Det som sticker ut i resultatet är att 44 % i Ucklum anser att man skulle avliva vargen om den agerar udda medan 23 % i Kållekärr valde denna metod. En annan skillnad mellan orterna är att man i Ucklum (40 %) anser att förflytta vargarna kan vara en bra metod att använda sig av medan 27 % av respondenterna tycker detsamma i Kållekärr (figur 17).

Figur 17. Visar i procent hur andelen svarat på inställningar till olika förvaltningsmetoder. (25 av 27 svar från Ucklum och 26 av 26 svarade från Kållekärr).

Vid frågan "Vilka aktörer skall få ersättning vid skador som är direkt orsak av vargen?" anser alla respondenterna framförallt att det är lantbrukare och renägare som skall få ersättning för ekonomisk förlust. Ungefär hälften av respondenterna i både Ucklum och Kållekärr ansåg att husdjursägare skulle få ersättning för deras husdjur som blivit drabbat (figur 18).

Figur 18. Visar i procent hur andelen svar över ersättning vid skador orsakade av varg. (27 av 27 svar från Ucklum och 26 av 26 svarade från Kållekärr).

6. Analys och diskussion

Vad för kunskaper och erfarenheter av varg har människorna boende i Ucklum respektive Kållekärr?

Undersökningen visar på att en betydligt större andel respondenter från Ucklum har direkta erfarenheter av varg jämfört med Kållekärr. Andelen respondenter i Ucklum som har direkta erfarenheter av varg efterliknar den andel respondenter i Diseröd, Romelanda där 20 % av de tillfrågade sett vargen och 40 % hade sett spår av vargen (Olsson, 2010). I Kållekärr var det 8 % av respondenterna som hävdade att de har sett spår av varg. Detta talar dock emot det datamaterialet som stödjer att det inte förekommer någon varg på Tjörn. Enligt rovdjursspåraren Annica Larsson anteckningar presenterade i Nyhetsbrevet *Rovdjur i Västra Götalands län, nr 1* (2013) så förekommer det inrapporteringar av vargspår från Tjörn men det har konstaterats att dessa var spår av hund. Baserat på datamaterialet och bristen på bekräftade vargobservationer gör vi antagelsen att andelen som hävdar att de har sett spår av varg i Kållekärr kan ha sett vargen någon annanstans eller misstagit det för hundspår.

Även vid de indirekta erfarenheterna har vi kunnat konstatera att Ucklum har en betydligt större andel respondenter som känner någon som har sett spår av varg, sett varg eller haft husdjur som attackerats av varg. Majoriteten av respondenterna i Kållekärr har inga indirekta erfarenheter av varg. Dessa resultat stödjer också fakta om att det inte finns varg på Tjörns Kommun. På grund av den brist av både direkta såväl som indirekta erfarenheter så finner vi det osannolikt att Kållekärrs negativa attityder kan förklaras med hjälp av erfarenheter som Karlsson & Sjöström (2000) samt Heberlein et al (2002) påstår.

Inom Ucklum fanns det en större andel respondenter som ansåg sig erhålla goda kunskaper om vargen än bland respondenterna i Kållekärr. Det var även betydligt fler respondenter från Kållekärr som ansåg att dem hade dåliga och mycket dåliga kunskaper om vargen. I figur 10 & 11 ser man ett samband mellan negativa attityder och dålig kunskap om vargen. Men det finns en diskrepans inom tidigare forskning som undersöker samband mellan attityder och kunskap. Enligt Ericsson et al (2002:108) så visar olika studier att det finns starka såväl som svaga samband mellan faktorerna och inom vissa studier inget samband alls. Slutsatsen blir att det krävs ytterligare utredning vilket samband kunskap och attityder har när det gäller varg. Forskning har dock visat på att god kunskap leder till stabilare attityder, d.v.s. att välinformerade individer tenderar att bli mindre påverkade av information från externa aktörer (ibid). Med detta som utgångspunkt skulle en informationskampanj vara mest effektiv om den tillämpades på Kållekärr än Ucklum.

Vad för attityder har människorna boende i Ucklum respektive Kållekärr till vargen och dess närvaro?

Enkätundersökningen visar på att majoriteten av respondenterna i båda studieområdena erhöll negativa attityder till att ha varg i sin närhet. En större andel av respondenterna i Ucklum erhöll negativa attityder till att ha varg i sin närhet till skillnad från dem i Kållekärr. Det bör dock belysas att skillnaden mellan de två områdena var endast 4 %. I Kållekärr återfanns störst andel i % av respondenterna som har positiva attityder till vargen men även här är skillnaden mellan de två områdena 4 %. Av båda studieområdena så hade Ucklum en större

procentuell skillnad mellan de positiva och negativa attityderna. Vad som är anmärkningsvärt är att respondenterna i Kållekärr, som var totalt sett mer positiva till vargen än de i Ucklum, erhöll starkare negativa attityder än respondenterna i Ucklum. Inom Ucklum visade datamaterialet det omvända då de tillfrågade i Ucklum hade starkare positiva attityder än de i Kållekärr.

Jämfört med tidigare studier finns det ett samband mellan svaren från respondenterna i Ucklum med svaren från enkätundersökningen genomförd i Diseröd, Romelanda (Olsson 2010). Svaren från Kållekärr stämmer någorlunda överrens med undersökningen genomförd av Ericsson et al (2013) där majoriteten av kommunerna utan någon vargförekomst var negativa till att ha vargen i sin närhet samt att andelen positiva och negativa skiljer sig endast med ett fåtal procentenheter.

Då resultaten stämmer överrens med de antaganden som vi hade innan, att Ucklum skulle vara mer negativa till varg än Kållekärr, så blev vi förvånade över med att skillnaden endast var 4 %. Det som även förvånade var att respondenterna i Kållekärr hade starkare negativa attityder än respondenterna i Ucklum. Williams et al (2002) samt Sjöström & Karlsson (2007) har kopplat negativa attityder med direkta och indirekta erfarenheter av varg. Men eftersom det finns en betydligt större avsaknad av erfarenheter bland respondenterna inom Kållekärr än dem i Ucklum så förfaller den teorin. Det är dock fullt möjligt att de attityder som dem boende i Kållekärr samt Ucklum påverkas i stor grad av negativa nyhetsinslag av media om vargen (som räknas som en indirekt erfarenhet), men någon undersökning om vad media har för påverkan på attityder har inte gjorts inom denna studie och kommer därför inte diskuteras vidare (Karlsson & Sjöström 2007: 614).

Att majoriteten av respondenterna inom Ucklum erhåller negativa attityder till vargen stämmer väl överrens med tidigare teorier (Karlsson & Sjöström, 2007; Solevid & Berg 2010 & Ericsson 2013). Dock så har Kållekärr en förvånansvärt stor andel negativt inställda till vargen och detta kan möjligtvis förklaras av att området är belagt i närhet till ett vargrevir. I studien genomförd av Solevid & Berg (2010:178) såg man att positiva attityder oftast ökade i samband med avståndet från vargrevir. Samtidigt hävdar Karlsson och Sjöström att ett vargrevir kan påverka människors attityder inom områden upp till 200 km ifrån vargreviret (Sjöström & Karlsson, 2007:614). Solevid & Berg redovisar även för att människor områden med varg hade mer negativa attityder till varg än människor boende inom områden utan någon förekomst av varg. Detta har man tillskrivit som den så kallade NIMBY (Not In My Backyard)-syndromet (se rubrik 1.5.3). Vargen, enligt Ericsson (2013: 109-10), presenterar ett verkligt problem för människor som bor i dess närhet. Rovdjuret ses som ett problem eller rentav ett hot för utövningen av särskilda aktiviteter så som förning av boskap och jakt. Denna syn på vargen samt att Kållekärr ligger inom 200 km ifrån ett vargrevir kan förklara.

Vilken nivå av acceptans har människorna boende i Ucklum respektive Kållekärr kring vargens beteende?

När det gäller den här frågan har undersökningen visat att respondenterna svar i Ucklum och Kållekärr inte skiljer sig avsevärt från varandra. De accepterar inte att varg uppträder i bebyggelse och att de dödar husdjur eller boskap. Däremot accepterar respondenterna att vargen dödar vilda djur. Dessa resultat går i linje med den tidigare forskningen dvs. vargens beteende accepteras så länge de befinner sig i sin naturliga miljö (Sandström & Ericsson, 2009: 07-09).

Respondenternas acceptans till vargens beteende kan även här påverkas med stor sannolikhet av NIMBY-syndromet då vi ser att majoriteten av de tillfrågade inte vill att vargen uppträder i bebyggelse samt finner det oacceptabelt att vargen orsakar skador på boskap såväl som husdjur.

Vilka förvaltningsmetoder vill människorna boende i Ucklum respektive Kållekärr att man skall bruka inom vargförvaltningen i Västra Götalands län?

Majoriteten av alla respondenter i denna undersökning är positiva till att minska vargens population via jakt för att skydda boskap och intrång på bebyggda områden. Detta går i likhet med Sandström & Ericssons (2009) forskning när det handlar om under vilka förutsättningar som jakten skall bedrivas. Med andra ord så ses jakt på varg som något positivt så länge det används för att minska vargens påverkan på människan. I Ucklum och Kållekärr anser man även att lantbrukare som förlorat boskap på grund av varg skall få ekonomisk ersättning. Respondenterna vill helst hålla varg borta från boskap och bebyggda områden genom att sätta upp stängsel och att vargar märks med radiosändare. Minst av allt vill respondenterna att man skiljer valpar från deras flockar och förflyttar dem till andra områden. Det paradoxala är dock att både respondenterna från Ucklum och Kållekärr anser att antalet vargar skall förbli detsamma men att det skall vara utspritt över hela Sverige. Detta sätt att resonera är sannolikt återigen påverkat av NIMBY-syndromet på grund av att majoriteten av respondenterna inom båda områdena förespråkar vargens existens i hela Sverige men erhåller själva en ovilja att tillåta vargens existens i deras egen närhet.

7. Slutsatser

- Av Kållekärr och Ucklum så var det Ucklum där den största andelen av de svarade hade direkta och indirekta erfarenheter av varg. I Ucklum var andelen som hade direkta erfarenheter som störst vid 42 % och i Kållekärr 8 %. Gällande indirekta erfarenheter hade Ucklum återigen störst andel på 72 % av de svarade och i Kållekärr var det 21 % som hade indirekta erfarenheter. Skillnaden förklaras av att det finns en stark förekomst av varg i Ucklum och en obefintlig förekomst av varg i Kållekärr.
- Störst andel (42 %) av respondenter som ansåg sig ha goda kunskaper om vargen bodde i Ucklum och i Kållekärr var det 36 % av respondenterna. I Kållekärr återfanns störst andel som ansåg sig ha dåliga kunskaper av varg. Bearbetning av datamaterialet visar på ett samband mellan negativa attityder och dålig kunskap gällande vargen. Utifrån forskning skulle respondenterna vara mer benägna att ändra sina attityder då de har en svagare etablerad kunskap om vargen.
- Datamaterialet från undersökningen visar på att 52 % av respondenterna erhåller negativa attityder till varg i Ucklum och i Kållekärr var det 48 %. I Ucklum var 37 % av de svarande positivt inställda till vargen och 41 % i Kållekärr. Fast den tydliga skillnaden i attityder mellan de båda områdena så visar en djupare analys av materialet att Kållekärr erhöll starkare negativa attityder till varg än Ucklum samt att de svarande i Ucklum hade starkare positiva attityder till varg. Att en så stor andel respondenter i Kållekärr erhåller negativa attityder till varg kan förklaras med det så kallade NIMBY-syndromet då de svarande troligtvis ser vargen som ett hot mot utövningen av särskilda aktiviteter som t.ex. förning av boskap eller jakt.
- Majoriteten av respondenterna inom Ucklum såväl som Kållekärr visade att de inte accepterade att vargen rörde sig utanför sin ”naturliga omgivning”, det vill säga inom bebyggelsen. Man såg även negativt till vargens beteende som förorsakar negativa konsekvenser på människan så som dödandet av husdjur eller boskap. Dock så finner majoriteten av respondenterna inom Ucklum och Kållekärr acceptabelt att vargen dödar det jaktbara viltet.
- Majoriteten av respondenterna inom Ucklum och Kållekärr anser att jakt är en acceptabel förvaltningsmetod för att minska vargens påverkan på samhället. Av de icke-dödliga förvaltningsmetoderna gavs störst stöd till inrättandet av stängsel och användning av radiospårare på varg. Majoriteten av respondenterna i Ucklum och Kållekärr vill att storleken på dagens vargstam förblir densamma men ser också helst att vargen etablerar sig över hela Sverige.

8. Referenslista

Allander, K. (2011). *Naturvårdsverkets rapportering till statens jordbruksverk gällande regeringsuppdrag om ravens dvärgbandmask* (Dnr NV-03131-11). Statens Jordbruksverk: Jönköping.

Berger, K. (2005) *Carnivore-Livestock Conflicts: Effects of Subsidized Predator Control and Economic Correlates on the Sheep Industry* (Conservation Biology Volume 20, No. 3, 751–761).

Cinque, S. (2003). *Vargens utbredning och lokalisering: en orientering. Centrum för Forskning om Offentlig Sektor*. Göteborgs universitet. Arbetsrapport 30

Dear, M. (1992). *Understanding and Overcoming the NIMBY Syndrome*. (Journal of the American Planning Association, Vol. 58, No. 3, 288-300). American Planning Association, Chicago, IL.

Eagly, A. H. & Chaiken, S. (1993). *The psychology of attitudes*. Harcourt Brace Jovanovich College Publishers.

Eliasson, A. (2010). *Kvantitativ metod från början*. 2.1. uppl., Lund: Studentlitteratur.

Esaiasson, P. et al. (2012). *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 4.1. uppl., Stockholm: Norstedts Juridik AB.

Ericsson, G., Sandström, C., Kagervall, A. & Johansson, M. (2013). *Attityder till varg och vargförvaltning* (Rapport 2013:1). Institution för vilt, fisk och miljö: Lunds Unviersitet.

Ericsson, G. & Sandström, C. (2010). *Stockholm – en annan del av rovdjursverige?*(Rapport 2010:2). Institution för vilt, fisk och miljö: SLU Umeå.

Franzén, R. et al. (2013). *Canis lupus Iupus* (SLU 2013-01-15). Artdatabanken: SLU.

Harris & Jarver. (2011). *Data, statistics and geography*. I: Harris & Jarver. Statistics for Geography and Enviromental Science. Pearson.

Karlsson, J. & Sjöström, S. (2007). *Human attitudes towards wioolves, a matter of distance* (Biological conservation 137 2007 610-619). Department of Economics: Umeå University.

Kvastegård, E., Ericsson, G., Sandström, C. (2013) *Vargen påverkar jakten – men inte markpriset* (Fakta skog - Rön för Sveriges lantbruksuniversitet 06). SLU.

Lundmark, L. & Sandström, C. (2013). *Natural resources and regional development theory* (Gerum Kulturgeografisk arbetsrapport 2013-12-02). Institutionen för geografi och ekonomisk historia: Umeå Universitet, ss. 98-123.

MapsSLU. www.maps.slu.se, hämtad 2014-06-08

Naturvårdsverket (2013). *Nationell förvaltningsplan för varg 2012-2017* (Utgåva December 2013). Stockholm: Naturvårdsverket.

http://www.ne.se/sve/acceptans?i_h_word=acceptans, hämtad 2014-06-08.

Nayak, A. Jeffrey, A. (2013) *Geographical Thought: An Introduction to Ideas in Human Geography*. Harlow: Taylor and Francis.

Ohlsson, T. (2010). *Attityder till varg – En kvantitativ enkätstudie om attityder till varg i det tätortsnära landsbygdssamhället Diseröd* (Kandidatuppsats). Göteborg, Institutionen för kulturgeografi och ekonomisk geografi, Göteborgs Universitet.

Pavlica, A. (2013, 03 april). *Vargen gick till attack – tog sovande hund*. *GT Expressen*. Hämtad 2014-04-27, från <http://www.expressen.se/gt/vargen-gick-till-attack--tog-sovande-hund>

Sandström, C & Ericsson, G. (2009). *Om svenskars inställning till rovdjur- och rovdjurspolitik*. (Rapport 2009:1). Institution för vilt, fisk och miljö: SLU Umeå.

SCB källa 1, tillgänglig:

http://www.google.se/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CDAQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.scb.se%2Fstatistik%2FMI%2FMI0810%2F2010A01Z%2F05_Tatorter2010_befolkning_1960_2010.xls&ei=WXWEU935IMT34QTX8ICAAw&usg=AFQjCNF6GpbTIxmP_ds_hTyBChoJwotCDQ&bvm=bv.67720277,d.bGE

SCB källa 2, tillgänglig:

http://www.google.se/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CC4QFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.scb.se%2Fstatistik%2FMI%2FMI0810%2F2010A01C%2FAlderBefForandring2005_2010.xls&ei=QnmEU6GUCKHj4QSI1IDQDQ&usg=AFQjCNH3A2OV3ajdqyJYjc3qwr3sRijR2g&bvm=bv.67720277,d.bGE

Solevid, M. & Berg, L. (2010). *Gärna varg, men inte i min bakgård* (Sören Holmberg & Lennart Weibull (red) Nordiskt ljus). SOM-Institutet: Göteborgs universitet.

SOU 2007:89 *Rovdjuren och deras förvaltning* (2007). *Utredningen om de stora rovdjuren*. Stockholm: Fritzes. Statens offentliga utredningar

Stenungsunds kommun. Delområde Ucklum.

<http://www.stenungsund.se/download/18.4f2ee6e61333945c6538000648/1355188868479/9.+Delomr%C3%A5de+Ucklum.pdf>, [2014-05-14]

Stenungsunds kommun:

<http://www.stenungsund.se/webbsidor/huvudmeny/kommunpolitik/kommunfakta/befolkning.4.28516d14131acbb255c80003488.html> [2014-05-14]

Viltskadecenter (2013). *Varg i Skandinavien och Finland*. Elverum: Viltskadecenter.

Williams, C., Ericsson, G. & Heberlein, T. (2002). *A Quantitative summary of attitudes toward wolver and their reintroduction* (Wildlife Society Bulletin 2002, 30(2): 1-xxx). Wisconsin: University of Wisconsin.

Öhland, E. (2012). *Den stora stygga vargen och de tre björnarna* (Kandidatuppsats). Luleå, Institutionen för ekonomi, teknik och samhälle, Luleå Tekniska universitet. Tillgänglig: <https://pure.ltu.se/portal/files/39848009/LTU-EX-2012-37100517.pdf>

9. Bilagor

9.1 Missivbrev

Attitydundersökning om varg i Ucklum och Kållekärr

Ni har valts ut och blivit en av de människor som vi har hoppats skall kunna hjälpa till att besvara dessa frågeställningar genom att besvara enkäten. Urvalet har gjorts efter två tätorter inom Västra Götalands län där varg förekommer i den ena orten men inte i den andra. Enkätundersökningen inkluderar 150 personer totalt i åldersgruppen 18 år och uppåt som är bosatta i trakterna kring Ucklum och Kållekärr. Studien ligger till grund för vårt examensarbete i ämnet geografi. Enkäten skall besvaras av **En** person som är **över** 18 år och skall genomföras individuellt.

Innan 1983 ansågs vargen vara utrotningshotad. Sedan dess har artens population stadigt ökat och ett flertal områden i Sverige har återigen koloniserats av vargen. Detta har gett upphov till många delade meningar mellan olika intressegrupper om vargens förekomst, utbredning och förvaltning. Något som präglar debatten är vargens vara eller icke vara i svensk natur. Det råder även olika åsikter om hur den svenska vargstammen skall förvaltas.

Syftet med undersökningen är att genomföra en jämförande studie mellan Ucklum och Kållekärr om befolkningens attityder och acceptans kring vargen och dess närvaro. Studien är geografiskt intressant då vargen förekommer i Ucklum men inte i Kållekärr. Studien innefattar även människors personliga upplevelser och erfarenheter samt deras syn på hur vargen bör förvaltas.

När enkäten är genomförd så ska den läggas i svarskuvertet och läggas i brevlådan. Göteborgs Universitet samt frimärke är redan ditsatt. Vi är mycket angelägna om att få in just DIN svarsblankett! Eftersom en sammanställning av alla svaren är tidskrävande ber vi dig att så fort du kan (**Senast den 29 april**) besvara frågorna och returnera till oss i det bifogade frankerade svarskuvertet. Enskilda svar kommer inte att kunna identifieras. Ert deltagande är självklart frivilligt.

Vill du ta del av resultaten när uppsatsen är klar?

Skriv din e-postadress på en lapp och lägg den i svarskuverten så skickas en sammanställning av resultaten så snart uppsatsen är klar.

Ett stort tack på förhand för DIN medverkan!

Johannes Jakobsson
Gusjakjoi@student.gu.se
Tel. 072 – 288 12 81

Johan Bissmark
Gusbisjo@student.gu.se
Tel. 070-672 65 78

Vår handledare är:

Professor Marie Stenseke, Kulturgeografi, Handelshögskolan.
Göteborgs Universitet, tel. 031 - 786 13 89

Marie.Stenseke@geography.gu.se

9.2 Enkäten för Ucklum

Attitydundersökning om varg i tätortsnära landsbygder

Inledningsvis några frågor om dig och ditt hushåll

1. Hur gammal är Du?

18- 20 år   21- 30 år   31- 40 år

41- 50 år   51- 60 år   61- 70 år

71 och över

2. Kön?

Man   Kvinna

3. Hur många år har Du bott i Ucklum?

_____ år

4a. Har Du barn?

Ja   Nej → Fortsätt till fråga 5.

4b. Vilken ålder är detta/dessa barn?

_____ år

5. Vad är den högsta typ av utbildning Du har?

Grundskola   Gymnasienivå   Eftergymnasiala studier/Högskola

6. Finns det katt eller hund i Ditt hushåll?

Ja   Nej

7. Finns det någon/några av följande typer av tamdjur eller boskap inom Ditt hushåll?

Ja, ange antal   Nej -----> Fortsätt till fråga 10.

___ st Hund   ___ st Katt   ___ st Kor   ___ st Grisar   ___ st Höns   ___ st Får   ___ st Häst

8. Bedriver Du djurhållning som ger inkomst?

Ja Nej

9. Begränsar förekomsten av varg Dig från att bedriva någon form av lantbruk?

Ja Delvis Nej Vet ej

Dina personliga kunskaper och erfarenheter av varg i ditt närområde

10. Har Du personligen sett en varg i Ucklum?

Ja Nej

11. Känner Du någon som sett en varg i Ucklum?

Ja Nej

12. Har Du någonsin sett spår av varg i Ucklum?

Ja Nej

13. Känner Du någon som har sett spår av varg i Ucklum?

Ja Nej

14. Har något eller några av Dina husdjur blivit attackerade av varg i Ucklum?

Ja Nej

15. Känner Du någon vars husdjur har blivit attackerad av varg i Ucklum?

Ja Nej

16. Hur har närvaron av varg påverkat Dina friluftsvanor? Dem har... Kryssa endast ett svarsalternativ

Ökat Skiftat plats Minskat Upphört Vet ej

Vargens förekomst har inte påverkat mig

Annat, dvs _____

17. Vad anser Du om Dina kunskaper om vargens utbredning i Västra Götalands län? Dem är... Kryssa endast ett svarsalternativ

Mycket bra Bra Neutral Dåligt mycket dåligt

18. Anser Du dig vara insatt i den vargdebatt som förs i Sverige idag?

Ja

Nej

Attityder och acceptans gentemot varg

19. Hur många vargar tycker Du det skall finnas i Västra Götalands län? Kryssa endast ett svarsalternativ

Många fler   Fler   Som idag   Färre   Inga

20. Var i Sverige tycker Du att vargar ska få leva? Kryssa i ett eller flera svarsalternativ

I hela Sverige   I Norrland   I Svealand

I Götaland   Inte någonstans i Sverige

I nationalparker eller skyddade områden

Ta ställning till följande påståenden

21. Jag skulle acceptera att ha varg i närheten av platsen där jag bor. Kryssa endast ett svarsalternativ

Instämmer helt   Instämmer delvis   Varken instämmer eller tar avstånd

Tar delvis avstånd   Tar helt avstånd

22. Jag tycker det är acceptabelt att vargen går igenom byar, samhällen, städer. Kryssa endast ett svarsalternativ

Instämmer helt   Instämmer delvis   Varken instämmer eller tar avstånd

Tar delvis avstånd   Tar helt avstånd

23. Jag tycker det är acceptabelt att vargen dödar katter eller hundar. Kryssa endast ett svarsalternativ

Instämmer helt   Instämmer delvis   Varken instämmer eller tar avstånd

Tar delvis avstånd   Tar helt avstånd

24. Jag tycker det är acceptabelt att vargen dödar en hund som jagar. Kryssa endast ett svarsalternativ

Instämmer helt   Instämmer delvis   Varken instämmer eller tar avstånd

Tar delvis avstånd   Tar helt avstånd

25. Jag tycker det är acceptabelt att vargen dödar boskap (t.ex. kor och får). Kryssa endast ett svarsalternativ

- Instämmer helt   Instämmer delvis   Varken instämmer eller tar avstånd
 Tar delvis avstånd   Tar helt avstånd

26. Jag tycker det är acceptabelt att vargen dödar vilt. Kryssa endast ett svarsalternativ

- Instämmer helt   Instämmer delvis   Varken instämmer eller tar avstånd
 Tar delvis avstånd   Tar helt avstånd

Förvaltningen av varg

27. Är det viktigt att Sverige uppfyller internationella avtal vad gäller bevarande av vargen? Kryssa endast ett svarsalternativ

- Instämmer helt   Instämmer delvis   Varken instämmer eller tar avstånd
 Tar delvis avstånd   Tar helt avstånd

28. Jag har förtroende för följande organ gällande förvaltningen av varg. Kryssa i ett eller flera svarsalternativ

- EU   Regeringen   Länsstyrelsen   Kommunen   Naturvårdsverket
 Svenska Naturskyddsföreningen   Lantbrukarnas Riksförbund   Jägarförbundet

29. Det finns flera tänkbara sätt att ta hand om vargar som orsakar problem. Stödjer Du att man för att minska problemen... Kryssa i ett eller flera svarsalternativ

- Sätter upp stängsel för att hindra vargar
 Skrämmar iväg vargar
 Flyttar vargar
 Märker vargar med sändare så att de kan övervakas
 Tar bort ungarna från vargar
 Avliva/döda vargen

30. Vilka grupper tycker Du bör få ersättning för de skador vargen orsakar? Kryssa ett eller flera svarsalternativ

- Husdjursägare för förlorad katt, hund eller annat husdjur

Lantbrukare för förlorad boskap

Renägare för förlorade renar

Jägare för förlorat vilt

31. Är det acceptabelt att man reglerar vargens population med hjälp av jakt?

Instämmer helt   Instämmer delvis   Varken instämmer eller tar avstånd

Tar delvis avstånd   Tar helt avstånd

32. Är det acceptabelt att använda jakt som en förvaltningsmetod och då begränsa vargens antal och utbredning med hjälp av jakt om.... Kryssa ett eller flera svarsalternativ

Nej, det är inte acceptabelt

Varg konkurrerar med människa om det jaktbara viltet

Om människor är rädda för varg

Om man vill minska risken att varg tar tamdjur, ex. kor, får ,ren.

Om varg sökt sig in till tätbefolkade områden

Annat, dvs _____

Om du har några övriga tillägg till enkätundersökningen, skriv här:

Tack för din medverkan!

9.3 Enkäten för Kållekärr

Attitydundersökning om varg i tätortsnära landsbygder

Inledningsvis några frågor om dig och ditt hushåll

1. Hur gammal är Du?

18- 20 år

21- 30 år

31- 40 år

41- 50 år

51- 60 år

61- 70 år

71 och över

2. Kön?

Man

Kvinna

3. Hur många år har Du bott i Kållekärr?

_____ år

4a. Har Du barn?

Ja

Nej → Fortsätt till fråga 5.

4b. Vilken ålder är detta/dessa barn?

_____ år

5. Vad är den högsta typ av utbildning Du har?

Grundskola

Gymnasienivå

Eftergymnasiala studier/Högskola

6. Finns det katt eller hund i Ditt hushåll?

Ja

Nej

7. Finns det någon/några av följande typer av tamdjur eller boskap inom Ditt hushåll?

Ja, ange antal

Nej -----> Fortsätt till fråga 10.

___ st Hund ___ st Katt ___ st Kor ___ st Grisar ___ st Höns ___ st Får ___ st Häst

8. Bedriver Du djurhållning som ger inkomst?

Ja Nej

9. Begränsar förekomsten av varg Dig från att bedriva någon form av lantbruk?

Ja Delvis Nej Vet ej

Dina personliga kunskaper och erfarenheter av varg i ditt närområde

10. Har Du personligen sett en varg i Kållekärr?

Ja Nej

11. Känner Du någon som sett en varg i Kållekärr?

Ja Nej

12. Har Du någonsin sett spår av varg i Kållekärr?

Ja Nej

13. Känner Du någon som har sett spår av varg i Kållekärr?

Ja Nej

14. Har något eller några av Dina husdjur blivit attackerade av varg i Kållekärr?

Ja Nej

15. Känner Du någon vars husdjur har blivit attackerad av varg i Kållekärr?

Ja Nej

16. Hur har närvaron av varg påverkat Dina friluftsvanor? Dem har... Kryssa endast ett svarsalternativ

Ökat Skiftat plats Minskat Upphört Vet ej

Vargens förekomst har inte påverkat mig

Annat, dvs _____

17. Vad anser Du om Dina kunskaper om vargens utbredning i Västra Götalands län? Dem är... Kryssa endast ett svarsalternativ

Mycket bra Bra Neutral Dåligt mycket dåligt

18. Anser Du dig vara insatt i den vargdebatt som förs i Sverige idag?

Ja

Nej

Attityder och acceptans gentemot varg

19. Hur många vargar tycker Du det skall finnas i Västra Götalands län? Kryssa endast ett svarsalternativ

Många fler

Fler

Som idag

Färre

Inga

20. Var i Sverige tycker Du att vargar ska få leva? Kryssa i ett eller flera svarsalternativ

I hela Sverige

I Norrland

I Svealand

I Götaland

Inte någonstans i Sverige

I nationalparker eller skyddade områden

Ta ställning till följande påståenden

21. Jag skulle acceptera att ha varg i närheten av platsen där jag bor. Kryssa endast ett svarsalternativ

Instämmer helt

Instämmer delvis

Varken instämmer eller tar avstånd

Tar delvis avstånd

Tar helt avstånd

22. Jag tycker det är acceptabelt att vargen går igenom byar, samhällen, städer. Kryssa endast ett svarsalternativ

Instämmer helt

Instämmer delvis

Varken instämmer eller tar avstånd

Tar delvis avstånd

Tar helt avstånd

23. Jag tycker det är acceptabelt att vargen dödar katter eller hundar. Kryssa endast ett svarsalternativ

Instämmer helt

Instämmer delvis

Varken instämmer eller tar avstånd

Tar delvis avstånd

Tar helt avstånd

24. Jag tycker det är acceptabelt att vargen dödar en hund som jagar. Kryssa endast ett svarsalternativ

Instämmer helt

Instämmer delvis

Varken instämmer eller tar avstånd

Tar delvis avstånd

Tar helt avstånd

25. Jag tycker det är acceptabelt att vargen dödar boskap (t.ex. kor och får). Kryssa endast ett svarsalternativ

Instämmer helt   Instämmer delvis   Varken instämmer eller tar avstånd

Tar delvis avstånd   Tar helt avstånd

26. Jag tycker det är acceptabelt att vargen dödar vilt. Kryssa endast ett svarsalternativ

Instämmer helt   Instämmer delvis   Varken instämmer eller tar avstånd

Tar delvis avstånd   Tar helt avstånd

Förvaltningen av varg

27. Är det viktigt att Sverige uppfyller internationella avtal vad gäller bevarande av vargen? Kryssa endast ett svarsalternativ

Instämmer helt   Instämmer delvis   Varken instämmer eller tar avstånd

Tar delvis avstånd   Tar helt avstånd

28. Jag har förtroende för följande organ gällande förvaltningen av varg. Kryssa i ett eller flera svarsalternativ

EU   Regeringen   Länsstyrelsen   Kommunen   Naturvårdsverket

Svenska Naturskyddsföreningen   Lantbrukarnas Riksförbund   Jägarförbundet

29. Det finns flera tänkbara sätt att ta hand om vargar som orsakar problem. Stödjer Du att man för att minska problemen... Kryssa i ett eller flera svarsalternativ

Sätter upp stängsel för att hindra vargar

Skrämmar iväg vargar

Flyttar vargar

Märker vargar med sändare så att de kan övervakas

Tar bort ungarna från vargar

Avliva/döda vargen

30. Vilka grupper tycker Du bör få ersättning för de skador vargen orsakar? Kryssa ett eller flera svarsalternativ

Husdjursägare för förlorad katt, hund eller annat husdjur

Lantbrukare för förlorad boskap

